

AALBORG UNIVERSITET

Kommuner, foreninger og samfundsudvikling

- I et demokratisk perspektiv

Majbritt M. Ravn

Forårets semesteret 2017

AALBORG UNIVERSITET

ABSTRACT

The aim of the thesis is to investigate how Høje-Taastrup Municipality, through cooperation with local associations, is strengthening the work with socially vulnerable and inactive citizens in terms of their sports implemented policies. In order to do so, the thesis will use Tocqueville's understanding of democracy, where a democracy regime is created through the democratic formation of society. Thus the theory is about what it means to be democratic formed, which he argued is in a high degree through social relations. As a supplement to Tocqueville's understanding of democracy, the theoretical concept 'Citizenship' is included as to broaden out the thesis theoretical framework. Further two analytic terms 'Co production' and 'Empowerment' will be used, as to look at how and what challenges that can occur when collaborating, as well as how these collaborations in the future can create opportunities for both the municipality and the local associations. In terms of answering the problem formulation, I am utilizing a qualitative approach and more specifically a case study approach. Thus the goal of the thesis is not that the findings should be generalized to all Danish municipalities, but to investigate the unique process that Høje-taastrup have been through. The collection of the empirical data is a mix of interviews and documents, and this triangulation is chosen due to the hermeneutic approach in this thesis.

Through the analysis it was found that the municipality's approach to the inclusion of local associations have not given the associations any influence in the political decision-making processes, as the associations are first being involved in the implementation phase. Therefore, as only the municipality have ownership, this could also explain the lack of results in the sports implemented policies. Furthermore it is concluded that the inclusion of socially vulnerable and inactive citizens can be problematic, as the group does not have any prerequisites in terms of being a part of a co-production of the development of the society. This lack of prerequisites can be understood as a lack of democratic education, which is also the reason why this group does not actively participate in the society in regards to the association life. Thus the municipality should work with this group, in a greater extent, to get the group into these social relations making them more democratically formed and thereby in the long term contributing to the development of the society.

Indhold

INDLEDNING	4
Danmark, Demokrati og Foreninger	4
Problemfelt	8
Problemformulering	8
Breddeidrætsprojektet	10
OPGAVEN.....	12
TEORI	13
Demokrati og demokratisk dannelse	13
Opsummering	15
Medborgerskab	15
Teoretisk samspil og relevans for opgaven	17
Analytisk ramme – teoretisk begreb	18
Samproduktion	18
Operationalisering	20
Empowerment	21
METODE.....	24
Hermeneutisk tilgang	24
Hermeneutik.....	24
Hermeneutik i forhold til opgaven	25
Empiriindsamling og triangulering	27
Dokumentanalyse.....	27
Dokumenter.....	28
Interview.....	32
Semistruktureret	33
Interviewguide.....	34
Respondent.....	36
Høje-Taastrup Kommune	36
Case udvælgelse	37
Metoderefleksion	38

ANALYSE	40
Analyse – Demokrati og medborgerskab	40
Opsummering	46
Analyse – samskabelse	47
Opsummering	50
Analyse - Demokrati og samproduktion	50
Opsummering	53
KONKLUSION	54
Fremadrettet samarbejde om udsatte og idrætsuvante borger	54
LITTERATUR	56

Bilag er vedlagt på USB-nøglen

INDLEDNING

Danmark, Demokrati og Foreninger

"Det gamle Danmark var båret af forestillinger om lighed, frihed og en velfærdsstat til de værdigt trængende, skabt af brede, folkelige bevægelser, som trods deres sociale, politiske og kristne mangfoldighed repræsenterede en værdimæssig og kulturel homogenitet, som i 2030 vil høre fortiden til." (Rose, 2016)

Således lyder de dystre fremtidsudsigter, hvis man tror Flemming Rose. Hans dystre fremtidsudsagn begrundes i de manglende evner til at integrere alle i samfundets institutioner. Desuden antyder han, at den måde hvorpå der lovgives på, som indskrænker nogle gruppers frihed, kan være med til at udhule demokratiske institutioners værdi i samfundet. Han mener dog, at det danske samfund ikke oplever kampen mod demokratiet så voldsomt som andre europæiske lande, grundet vores stærke civilsamfund (Rose, 2016).

Danmark har en stolt og stærk foreningstradition, der igennem mange årtier har været med til at forme det Danmark, vi kender i dag. Retten til at danne foreninger i Danmark blev i 1850'erne en del af den danske grundlov, med følgende tilføjelse §78 *"Borgerne har ret til uden forudgående tilladelse at danne foreninger i ethvert lovligt øjemed"*. I Danmark er vi gode til at organisere os i foreninger, som varetager vores interesser (Svendsen, 2009 s. 16). Dette stærke foreningsliv er det, der er med til at skabe et Danmark med en rig kultur og et stærkt civilsamfund. Det skyldes, at vi i foreningerne møder andre mennesker, og i det møde lærer vi hvordan vi omgås mennesker, og herigennem lærer vi de normer og værdier, som foreninger er bærere af. Det er også den overbevisning man har på højeste politiske niveau:

"Det frie foreningsliv, folkeoplysningen og højskolerne er et vigtigt grundlag for det danske samfund og vores demokrati." (Regeringsgrundlaget 2016)

Foreningerne beskrives som institutioner, der er grundlæggende for det demokratiske samfund, vi har i Danmark. Foreningerne tilskrives denne rolle grundet de møder, der sker mellem mennesker i disse fællesskaber. Udover at vi i foreningerne lærer at se tingene fra andre menneskers syn, og

derived får mulighed for at sættes os i andres sted, er der i foreningerne mulighed for at påvirke og være med til at tage beslutninger og derved lægges grundstenen til at lære at være en del af et demokratisk styret fællesskab (Andersen et.al, 2000, s. 79 - 81). Foreningerne har en central rolle i Danmark i forhold til at udvikle samfundet. Derfor har der også altid været et stærkt samarbejde mellem staten, kommunerne og foreningerne. Dette har dog ikke gjort, at foreningerne har måtte gå på kompromis med deres selvstændighed og uafhængighed (Ibid.).

Foreninger, idræt og samfundet

I Danmark har vi også indenfor idræt en lang og stolt foreningskultur, hvor borgere mødes til hyggeligt samvær og sport, i folkeoplysende foreninger. Hovedformålet er at dyrke sin interesse uanset, hvilken forudsætning og baggrund man kommer med. Det kan være med til at skabe relationer mellem mennesker på baggrund af interesse, og ikke på baggrund af, hvilken status man ellers har i samfundet - dette bliver sekundært. Det er en af foreningernes styrker, og derfor de betegnes som folkeoplysende, fordi formålet er mødet mellem forskellige mennesker, og derved skabes der en forståelse for andre mennesker (Kulturministeriet, 2010, s. 378, 388-89). Den værdi, der ligger i at kunne samle folk, er en evne til at integrere forskellige mennesker i et fællesskab. Det at kunne mødes med mennesker på lige vilkår for at spille en fodboldkamp, synge sange eller noget helt tredje, er den måde, der i foreningerne dannes tolerante og rummelige mennesker, der evner at indgå i forpligtende fællesskaber (Undervisningsministeriet, 2010). Foreningerne i Danmark har evnen til at engagere mange mennesker på tværs af samfundslag, de er drevet af frivillige kræfter, ideer og velvilje til at skabe noget for dem selv og deres nærmiljø. Det giver foreningerne en særlig dynamik, fordi de ofte er drevet af Tordenskjolds soldater, som brænder for en sag og er villig til at lægge mange frivillige timer i fællesskabets navn (Ibid.). Et andet karakteristika ved den folkeoplysende foreningskultur er, at alle medlemmer har mulighed for at yde direkte indflydelse i de beslutninger, der træffes i foreningen. Det at der i foreningerne er en demokratisk kultur, medindflydelse, tolerance og åbenhed, gør at foreningerne tilskrives en rolle i forhold til dannelsen af det danske demokratiske samfund (Undervisningsministeriet 2010 s 14-16). Derfor har der også igennem tiden været en velvilje til både at støtte foreningernes arbejde og samarbejde med dem fra kommunal side (Undervisningsministeriet 2010 s 29 -41 og Kulturministeriet s. 378). Men dette

tætte samarbejde med det kommunale har ikke været uden kritik. Kritikken har blandt andet handlet om, hvorvidt foreningerne nu kunne være tro over for deres værdier og selvstændighed, når de indgik i samarbejde med kommunerne, som er drevet af nogle andre ting end foreningerne (Kulturministeriet s. 378). I det kommunale er der omfattende bureaukrati med hierarkisk beslutningsstruktur, hvor sagsbehandlingen sker i forhold til de nedskrevne regler og retningslinjer, styret af embedsmænd. Sagsbehandlingen sker på baggrund af en proces, der følger de nedskrevne regler, og er baseret på en hierarkiske og specialiserede beslutningstagning. Foruden det kan være nødvendigt at vende nogle sager i det politiske udvalg, hvis der ikke er nedskrevne regler for det sagen omhandler (Sørensen og Torfing, 2011, s. 119-20). Denne måde at styre på kan virke som en tung og omstændelig proces, der kan stå i kontrast til den dynamik, som der ligger i de frivillige foreninger. Foreningerne er drevet af frivillige kræfter, hvor det er lysten, der driver værket. Derfor kan en langsommelig proces med uvished bremse denne proces. Siden 1990'erne har New Public Management været det dominerede styringsparadigme i det offentlige, hvor der har været et forsøg på at skabe mere innovation i det offentlige (Ibid., 2011, s. 128-30). Dette er sket ved, at der politisk har været fokus på at opstille mål og rammer for den offentlige sektor, og så har det været administrationens opgave at producere resultaterne. Denne topstyring, med fokus på bestemte mål og resultater, har nogle ligeledes argumenteret for, at det kunne indskrænke foreningernes egenrådighed, fordi de i et samarbejde ville blive en del af en mål- og resultatstyret proces uden selv at have nogen indflydelse på, hvordan denne proces skulle formes (Kulturministeriet s. 378-79). I nyere tids forvaltningsforskning skrives der nu om, at vi er ved at gå fra en NPM styring, hvor synet på borgeren var som forbruger, og til at New Public Governance (NPG), hvor civilsamfundet og borgeren i højere grad bliver set som medskabere til at løse samfundets udfordringer (Sørensen og Torfing, 2012, s. 2-4). Med NPGs indtog i den offentlige administration, hvor samskabelse og samproduktion er blevet et af de nye fokuspunkter, er der kommet et yderligere fokus på at inddrage civilsamfundets foreninger og virksomheder i de løsninger og processer, det offentlige ønsker i forhold til velfærdssamfundet. Samproduktion i det offentlige kan igangsættes med forskellige formål for øje f.eks. økonomisk gevinst (jf. f.eks. trepartforhandlinger om integration, 2016). Andre gange kan det være i håb om at åbne et område op for borgere, der ellers ikke byder

ind på det givne område - dette kunne f.eks. være inden for idræt og motion. Her har regeringen og de centrale idrætsinteresseorganisationer DGI og DIF et mål om, at der i 2025 er 75 % af befolkningen, som er idræts/motionsaktive, og 50 % skal være medlem af en forening (Regeringsgrundlaget, 2016), denne vision kalder DGI og DIF "Bevæg dig for livet".

Fra mål til virkelighed

For at DGI og DIF kan nå deres 2025 mål, har de i deres vision indskrevet forskellige fokusområder, hvor idrætsdeltagelsen er særlig svag eller udfordret. For at nå det overordnet mål skal små 10 procentpoint flere danskere i træningstøjet og til at bevæge sig (bevaegdigforlivet.dk). Et af de midlerne organisationerne håber, der kan være med til at sætte danskerne i bevægelse er at indgå i samarbejde med kommunerne om at lave initiativer for grupper, der i dag er inaktive. De grupper, der er mest inaktive er grupper, som i forvejen er en del af de mest udsatte i samfundet, nemlig dem som er på overførselsindkomst (Pilgaard og Rask, 2016, s. 32-33). Derudover viser undersøgelser også, at der inden for idrætsaktiviteter er et billede af negativ social arv og socioøkonomisk forskelle i samfundet (Ibid.). Derfor ønsker DGI og DIF, at deres samarbejder med kommunerne er på tværs af flere forvaltninger, da det er en kompleks problemstilling at vende den negative sociale arv (Bevaegdigforlivet dk). Undersøgelser viser til gengæld, at der er god mulighed for at udligne den socioøkonomiske forskel, når først den "onde" socialarvs cirkel er brudt (Kulturministeriet s. 384 - 9). Oven i det er de områder med lavest idrætsforeningstæthed ofte i boligudsatte områder. Dette er der flere årsager til, men en af de væsentlige faktorer er socioøkonomiske forskelle, som også hænger sammen med udfordringen at rekruttere frivillige, som er altafgørende for en frivillig forening (Kulturministeriet, 2009, s. 395 - 401). Derfor er det en strategi fra DGI og DIF at samarbejde om at løfte dette område sammen. At der er særlige udfordringer med idrætsforeninger og den fysiske aktivitet i disse områder, og blandt denne gruppe af befolkningen, er ikke ny information for kommunerne. Dette ses blandt andet i de indsatser, der blev søgt og bevilget penge til i breddeidrætskommune projektet "Idræts for alle" (Breddeidraet.nu).

Problemfelt

I det overstående er der beskrevet, hvordan foreningslivet har været med til at forme det danske demokratiske samfund, samt hvilken betydning politikere tillægger foreningerne. Dette er endda nedfældet ved lov, som forpligter kommunerne til at give foreningerne økonomisk støtte eller støtte til at stille faciliteter til rådighed. Vel og mærke hvis foreningerne lever op til de krav, loven opstiller for en folkeoplysende forening. At foreningerne kan noget særligt, som det offentlige kan drage nytte af, er gennem tiden kommet til udtryk i de samarbejder, der er indgået med frivillige foreninger for at løse eller løfte velfærden. I de senere år er der kommet et særligt fokus på, hvordan særligt idræt kan spille ind i løsningen eller som et løft af velfærden, men også i forståelsen af det at være dansk og en del af et demokratisk samfund. Særligt de udsatte grupper i samfundet kan nyde gavn af at blive mere fysisk aktive og ikke mindst af at blive en del af en idrætsforening, grundet de demokratiske værdier foreningerne tilskrives. Dette leder mig til at stille følgende spørgsmål.

Problemformulering

Kan et samarbejde med foreninger i kommunen være med et at styrke Høje-Taastrup kommunes fremadrettede arbejde med udsatte og inaktive borgere?

Dertil to antagelser:

- Kommunen arbejder med at inddrage foreningerne for at give dem redskaberne til at tage et socialt ansvar i deres nære miljø.
- Intentionen om at styrke foreningerne fejler, fordi de ikke reelt har nogen indflydelse i de processer, de inddrages i, og derved mister de deres evne til at beslutte noget på egen hånd, idet initiativerne bliver trukket ned over hovedet på dem.

Afgrænsning og begrebsforklaring

Høje-Taastrup er valgt som case i denne opgave grundet deres deltagelse i breddeidrætskommune projektet "idræt for alle". Høje-Taastrup her i den forbindelse fået bevilget penge til projekter, der blandt andet omfatter udsatte borgergrupper. Det er interessant at undersøge, hvordan der er blevet arbejdet med denne gruppe borgere, særligt med det udgangspunkt kommunen ønskede at arbejde med gruppen på. Dette skyldes primært, at gruppen, der ønskes at arbejde med, kan være

svær at arbejdes med grundet deres udsatte position i samfundet, hvor de typisk hverken er en del af arbejdsmarkedet eller det frivillige foreningsliv, jf. overstående. Der er i Høje-Taastrup kommune kun taget udgangspunkt i kultur- og fritidscenterets arbejder med inaktive og udsatte borger, og det er også kun centerets fremadrettede relation og arbejde med netop denne gruppe, som der undersøges i denne opgave. Grunden til dette er, at der i forbindelse med breddeidrætsprojektet i kommunen ikke har været et arbejde med målgruppen på tværs af kommunens forskellige centre.

Breddeidrætsprojektet

I det følgende vil jeg kort redegøre for baggrunden for breddeidrætsprojektet. Dette gør jeg, da det er udgangspunktet for opgaven og valget af casen. I opgavens metodeafsnit bliver udvælgelsen af opgavens case uddybet og begrundet.

Breddeidræt betyder idræt for hele befolkningen, hvilket også er formålet med projektet, at lave tiltag i kommunerne der imødekommer de borgerens behov og motiverer flere til at være fysisk aktive i hverdagen. Grunden til dette er, at fysisk aktivitet skaber sundere borgere, både fysisk og mentalt. Derudover tilskrives dét, at borgerne er fysisk aktive i forpligtende fællesskaber en vigtig værdi i forhold til en demokratisk og kulturel dimension i samfundet, på baggrund af det møde med andre mennesker, der sker i forpligtende fællesskaber (Kulturministeriet, 2009, s.11-13).

Idræt for alle, - et breddeidrætsinitiativ

Idræt for alle er et projekt, der tilbage i 2009/2010 blev søsat af kulturministeriet og Nordea-fonden, med det formål at få flere danskere til at bevæge sig. Det er kommunerne der skal stå for at igangsætte initiativer, der kan gøre os dansker mere aktive. I 2010 startede de første breddeidrætskommuner, her var der udvalgt syv kommuner (breddeidraet.nu, A). Der er lavet forskellige aktiviteter og forløb i de deltagende kommuner, og de erfaringer, som er kommet ud af dette, har været grundlag for aktiviteterne for anden generations breddeidrætskommuner. Kulturministeriet og Nordea-fonden har en pulje på 20 mio. kr., som kan søges af kommunerne til at lave breddeidrætsaktiviteter for. I søgerunden i juni 2013 var der 36 kommuner, som søgte og ud fra de ansøgninger er der udvalgt syv kommuner. Ansøgningerne er blevet udvalgt ud fra de nedenstående kriterier:

- At kommunens initiativer direkte fremmer idrætsdeltagelsen i kommunen
- At projekterne bidrager til at adressere de udfordringer, som Breddeidrætsudvalget identificerede i 2009
- At der er tale om reelt nye initiativer i kommunen
- At kommunens indgår samarbejde/partnerskaber med andre aktører – fx samarbejde mellem skolen og de lokale idrætsforeninger/organisationer

- At kommunen yder medfinansiering – minimum 50 % af den samlede udgift.
- At projektet indeholder præcise mål og succeskriterier, herunder hvilken effekt projektet forventes at have
- At der er lagt en plan for, hvordan de enkelte delprojekter forankres i driften efter ophøret af breddeidrætskommuneindsatsen
- At der er et lærings- eller inspirationspotentiale for andre kommuner.

(breddeidraet.nu, A)

De syv kommuner der fik godkendt deres ansøgning og kunne kalde sig breddeidrætskommune fra 2014 – 2016 var Aabenraa, Aarhus, Gribskov, Høje-Taastrup, Mariagerfjord, Roskilde og Tisted kommune (breddeidraet.nu, B). De syv kommuners projekter kan kategoriseres i fem kategorier: Faciliteter – udvikling og anvendelse, Idræt for børn og unge, Idræt for socialt udsatte og idræts-svage grupper, Idræt i planlægningen og motion og idræt på og for arbejdspladsen.

Baggrunden for at sætte et ekstra fokus på, hvad man kan gøre for få flere til at være fysisk aktive og en aktiv del af et forpligtende fællesskab er blandt andet:

”Den positive betydning for samfundet er enorm. Generation efter generation af danskere har i idrætsforeningerne lært grundlæggende værdier, normer og ”spilleregler”. Idrætsbevægelsen udgør i den forstand et af de væsentligste kulturbærende lag i samfundet, et fundament for vores politiske kultur – ja for vores demokrati.” (Kulturministeriet, 2009, s. 4)

Men selvom idræt i forpligtende fællesskaber er noget, som har fundet sted i mange år, og der tales om at der videreføres værdier og normer, så er idrætslivet i de forpligtende fællesskaber udfordret, fordi at vores hverdag ændres. Disse ændringer gør, at det kan være svært at få disse fællesskaber flettet ind i en travl hverdag med karriere og familielivet. Derved udfordres idrætslivets fællesskaber, og den kultur som denne er bærer af. For at bryde denne udvikling kræver det, at der nytænkes både i kommunerne og idrætsforeningerne, så flere bliver en del af et idrætsforpligtende fællesskab, men også så langt flere bliver fysisk aktive i deres hverdag (Ibid., s.6).

OPGAVEN

Opbygning

Opgaven er opbygget således, at der efter det overstående stykke, med en introduktion af problemet, samt redegørelse af opgavens empiriske udgangspunkt. Her efter vil forsætte med den teoretiske skildring af den vil jeg præsentere opgavens teoretiske anskuelser, som tager udgangspunkt i en demokratisk opfattelse. Denne demokratiske teoriopfattelse bliver sat i forhold til medborgerskab. På baggrund af den teoretiske ramme introduceres to begreber, samproduktion og empowerment, så bliver brugt som analyseværktøjer.

Efter teorien, bliver opgavens metode og videnskabsteoretiske valg introduceret og begrundet. I metodeafsnittet vil opgavens case, Høje-Taastrup Kommune, bliver introduceret, ligesom min begrundelse for case valget samt baggrunden for dette valg.

Endeligt sluttet opgaven med en analyse af det indsamlet empiri i forhold til projektet teori og analytiske redskaber. Ud fra analysen resultater vil jeg konkludere på opgaven og forholde til den stillede problemstilling.

Formål

Formålet er at få viden om, hvordan Høje-Taastrup kommune arbejder med samarbejde omkring udsatte og idrætsuvante borger, i forhold til idrætsindsatser. Hensigten er derfor at få specifik viden om en kommunes arbejdstilgang ift. både kommunens og foreningernes arbejde med udsatte og idrætsuvante borgere. Særligt gældende for studier om kritiske cases er at man ikke opnår generaliserbarhed og det er derfor heller ikke formålet her.

Formålet med opgavens teoriramme er ikke at undersøge om det er kommunen formål med samarbejdet med denne gruppe, men bruges som en forståelse for præmissen for arbejde med gruppen af udsatte og idrætsuvante.

TEORI

Teoriafsnittet er opdelt i to dele. Første del introduceres mit valg af demokratisk teori, der danner ramme for min besvarelse af opgaven. Denne del afsluttes af med medborgerskab, samt en diskussion af den introducerede demokratitilgang og medborgerskab. Dernæst præsenterer jeg to begreber, som også skal forstås som en analytisk ramme for opgaven. De to begreber jeg har valgt at introducere er samproduktion og empowerment. Det er valgt på baggrund af opgavens fokus på den demokratiske tilgang.

Demokrati og demokratisk dannelse

I min besvarelse på opgavens problemfelt har jeg valgt at benytte mig af Alex De Tocqueville, da han sondring af demokrati tager udgangspunkt i civilsamfundet og dannelsen af deres demokratiske evner som borger. Hvor demokrati kommer i form af den styrke der i civilsamfundet, som kan holde staten i skak (Møller og Skaaning, 2010, s. 15). Der er inden for demokratilitteraturen en vifte af forskellige beretninger om demokrati, men da denne opgave tager udgangspunkt i foreningslivet og samarbejdet med det offentlige, har jeg fundet Tocquevilles tilgang til demokrati og demokratisk dannelse mest relevant.

Det demokratiske samfund

Denne opgaves udlægning af udviklingen af det demokratiske samfund tager udgangspunkt i Alex De Tocqueville anskuelser af samfundsudviklingen. I Tocquevilles anskuelse af samfundsudviklingen er demokrati centralt for forståelsen af udviklingen. Tocqueville så demokratiet som en styreform, der sker i form af de sociale og kulturelle mekanismer i samfundet. Derved skiller han sig ud fra de andre tænkere, der ser styreformen som det centrale og at kulturen stammer derfra og ikke omvendt (Kaspersen og Loftager, 2010 s. 396). Grundet denne måde at anskue demokrati på, hvor det er sociale relationer der en central del i demokratiet, er lighed et centralt begreb for Tocqueville. Han beskriver "lighed i vilkår", som de sociale relationer samfundet rummer, der dannes ud af lighed. Lighed kan anskues som materielle og symbolske forhold i samfundet. I denne tilgang tillægges de symbolske forhold størst værdi. Dette skyldes at disse symbolske forhold kommer til udtryk i de sociale relationer samfundet indeholder. Tocqueville argumenterer derved, at reelle

uligheder i vilkår udlignes i de sociale relationer (Ibid., 398). Lighed er vigtigt i hans forståelse af samfundsudvikling, da det er en drivkraft samt en grundlæggende struktur i et demokratisk samfund. Under lighed er yderligere to begreber relevante, mobilitet og ønsket om større homogenitet i samfundet. I Tocquevilles tilgang beskriver han, hvordan mobilitet hænger sammen med lighed. Dette begrundes med at lighed ophæver de symbolske barrierer, der kan være medførende til manglende udvikling hos mennesker. Derved skabes den demokratiske samfundsudvikling, ved at samfundet mobiliseres, således at lighed kan skabes (Ibid., 399). I forlængelse heraf vil samfundet med tiden også blive mere ensartet. Denne ensartethed er dog ikke en stabil tilstand, men under udvikling hele tiden. Ensartethed og lighed kunne frygtes at ende med middelmådighed, hvilket var Tocquevilles frygt, da middelmådighed, ifølge ham, ville medføre undertrykkelse. En anden vigtig del af den demokratiske samfundsdynamik var, ifølge Tocqueville, at der var plads til individualisme, som også er medskaber af lighed, fordi ligheden skaber uafhængighed (Ibid.). Han har dog også en frygt for at individualisme kan medføre isolation og ligegyldighed overfor samfundet, hvilket kan medføre atomisering af samfundet, der ifølge Tocqueville gør den enkelte forsvarsløs over for staten. Individualisme kan dog, ifølge Tocqueville, harmonere med det demokratiske samfund, da individualisme er skaberen af de sociale relationer (Ibid., 400).

Tocqueville beskriver også frihed som en vigtig i dannelsen af det demokratiske samfund. Han ser friheden som en måde at tøjle ligheden på, men at frihed ikke er på bekostning af ligheden. Friheden forstår han også, som den frihed der i demokratiet for at danne foreninger, hvor de demokratiske og politiske rettigheder kan udfolde sig, Tocqueville to skelner mellem civile og politiske foreninger. Han tilkendegiver endvidere at uanset, hvor meget tid eller penge den enkelte engageres med vil det komme altid være en fordel for staten. (Ibid., 402-3)

Staten

Tocqueville ser staten som den magt, der gør det muligt at regulere samfundet, han beskriver denne magt som en social magt. Han ser både staten som noget der udspringer af samfundet, men samtidig er staten også en autonom instans, der kan gribe ind i samfundet. Tocqueville beskriver staten både som en beskytter, der beskytter masserne og sørger for deres behov og våger over

deres skæbne. Dernæst som et massesamfund der er med til at skabe masserne igennem regulering, sidste ser han også staten som demokrati. Når det er sagt, tegner Tocqueville den demokratiske styreform som noget, der starter i det demokratiske samfund, som beskrevet ovenfor (Kaspersen og Loftager, 2010 s. 402- 4).

Opsummering

Demokrati er en styreform, men i lige så høj grad en kultur i et samfund og er derfor afhængig af samfundets sociale relationer og dynamikker i samfundet. De sociale relationer sker ved, at vi i samfundet har dialog og kommer hinanden ved og derved udveksler viden om andre og derved empati. Formår befolkningen ikke at skabe disse sociale relationer, er det statens opgave at gribe ind og forsøge at skabe rammer for disse relationer.

Medborgerskab

Tocqueville antyder, hvilken betydningen samfundets borger har for udviklingen af det demokratiske samfund og styreform. Siden Tocqueville har flere ønsket at blotlægge samfundets betydning, samt vigtigheden af borgerens inddragelse i politiske beslutninger. På baggrund af disse anskuelser blev begrebet medborgerskab ligeledes et centralt begreb i forståelsen af det demokratiske samfund (Andersen et.al 1993, s 7- 9). Begrebet medborgerskab indeholder tre principper; frihed, lighed og fællesskab. De tre principper stammer tilbage til den tidlige definition af medborgerskab med udgangspunkt i den franske revolution. Her forstås frihed som retten til at tage del i samfundets udvikling samt retten til at bestemme over eget liv. Ligheden er den ret alle borger har til samme frihed, fællesskab eller solidaritet, og her er relationen mellem borgerne både den direkte og den indirekte (ibid., s. 9). Principperne kan forstås i sammenhæng, men i principperne ligger der også nogle spændinger. Lighed-, frihed- og fællesskabsprincippet har gennem tiden været vægtet forskelligt i den politiske dagsorden i et forsøg på at indrette og udvikle velfærdsstaten og 'dens' borgere.

Medborgerskab kan ydermere anskues vertikalt og horisontalt. Vertikalt er den forbindelse, der er mellem individerne og de fælles politiske institutioner (nationalt, regionalt eller lokalt), samt de rettigheder som henholdsvis borgerne har, og dem de politiske institutioner har til at tage beslut-

ninger i fællesskabets interesse. Det horisontale aspekt af medborgerskabet skal forstås som relationen borgerne imellem. Relationerne skal forstås både som de direkte og de indirekte, hvor borgerne mødes og drøfter eller tager stilling til fælles spørgsmål (Ibid., s.18). Netop disse relationer mellem borgerne er en vigtig del i udviklingen af medborgere, da det er her den aktive medborger skabes og derved opstår medborgerskabet. Dette kan kun ske, når borgeren mødes med andre borgere, hvor der udveksles holdninger og synspunkter. Disse udvekslinger er med til, at den enkelte udvikler sine holdninger og dermed sin politiske identitet (Ibid.). Disse to aspekter kan adskilles, men de skal forstås som afhængige af hinanden. Dermed tilskrives sociale relation samt forhold en central rolle i borgerens medborgerskab og følelsen heraf.

Medborgerskab for alle

Frihed-, lighed- og fællesskabsprincippet tegner et billede af, at alle skal have frihed til lighed i fællesskabet, hvor det er muligt for den enkelte at tage ansvar for samfundet ved at være en del af fællesskabet. For at dette kan lade sig gøre, skal borgeren have frihed til deltagelse, men når der ses på friheden til deltagelse, er det nødvendigt at undersøge muligheden for deltagelse. Her skelnes mellem den traditionelle politiske deltagelse, som afstemninger og personer der er medlem af et parti, hvilket siden 80'erne har været faldende, sidenhen er andre deltagelsesmuligheder udviklet, dette er kommet i takt med at velfærdsstaten har udviklet sig, og synet på borgerne er blevet mere klientorienteret. Derved har politisk deltagelse ændret sig fra primært at være i forhold til politisk dannelse til nu i højre grad at være inddragelse i implementeringsfasen (Andersen et.al 1993, s. 23 -24). Det skal dog tilføjes, at det ændrede fokus på deltagelse ikke nødvendigvis opfattes som frihed til at deltage, men nærmere som en kontrol eller tvang (Ibid., s. 25). Derved er vi kommet til næste princip i medborgerskabsbegrebet, nemlig lighed. Har alle lighed i forhold til adgangen til deltagelsen. Netop dette lighedsprincip har afgørende betydning, når der vurderes, hvor demokratisk et samfund er, dette skyldes, at det kan fortælle om grupper af samfundet ikke oplever dette, eller at der er lighed i forhold til deltagelsen, som f.eks. dengang kvinderne ikke havde stemmeret og dermed ingen ret til deltagelse havde (Ibid.). Det er ikke kun spørgsmålet om køn, der har været med til at holde nogle udenfor deltagelse, men det tyder på, at det generelt

kan være svært for marginaliserede grupper i samfundet, der kan opleve at de ikke har lige mulighed for deltagelse. For at slutte cirklen kommer vi nu til det sidste princip, fællesskabsprincippet. For at kunne vurdere, hvordan fællesskabsfølelsen har det i samfundet, bliver der ofte set på, hvordan det står til med foreningsdeltagelsen, her er det endvidere interessant at undersøge, hvorvidt alle grupper af samfundet har lige mulighed for at deltage i disse fællesskaber, eller om det er forbehold bestemte dele af samfundet. Der er tidligere skrevet, hvordan sociale forhold har en betydning for politisk deltagelse, dette er endvidere relevant for at belyse samfundets fællesskabsrelationer (Ibid., 30).

Teoretisk samspil og relevans for opgaven

Tocquevilles tilgang til demokrati og medborgertilgangen harmonerer ganske godt. For Tocqueville var det vigtigt, at et demokrati styreform ikke kommer oppe fra, men skabes hos borgerne i samfundet. Derfor tilkendegav han vigtigheden af de sociale relationer, der var i samfundet, og at alle skulle have mulighed for at indgå i relationer, da det er i relationen med andre vi lærer og udvikler os. Hvis et demokratisk samfund skulle kunne fungere, var det vigtigt at borgerne ikke lukkede sig om sig selv og ikke havde en vilje til at se tingene i en større sammenhæng i forhold til samfundet. Tocqueville tilkendegiver ligeledes statens vigtighed, da de har mulighed for at samle og støtte op om massernes demokratiske dannelse. Han kredser derved, om det begreb som i dag kendes som medborgerskab og dannelsen af medborgere. Medborgerskabsteori tager udgangspunkt i Frihed, lighed og fællesskab, hvor Tocqueville arbejder med demokratisk kultur i et perspektiv af lighed i vilkår, mobilitet og homogenitet i samfundet. Disse udsagn er ikke modstridende, men spiller godt sammen. Med forståelsen af demokrati, ud fra Tocquevilles betragtninger i en kontekst af medborgerskab og medborgerens rolle, kan man argumentere for, at hvis ikke der i samfundet er en forståelse for vigtigheden af medborgerne, kan dette svække det demokratiske samfund og derved denne styreform. Tocqueville beskriver statens rolle, som den der beskytter samfundet, men også er dem der våger om at massernes skæbne. Dette kan tolkes, som statens rolle i dannelsen af borgerne, så de ikke isolere sig, og derved ikke tager ansvar for det samfund de er en del af. Dette kan også anskues ud fra lighedsprincippet, som også kan bruges til at anskue samfundets demokratiske styrke. Der kan kobles til fællesskabsprincippet, der fortæller noget om de sociale relatio-

ner i samfundet, som Tocqueville også beskriver. Disse relationer kan vurderes ud fra den frivillige organisering i et samfund. Danmark har, som det fremgår i indledningen, i nyere tid altid været stærkt organiseret i samfundet. Der er dog noget der tyder på, at dette ikke gælder alle grupper af samfundet, og især de marginaliseret i samfundet står i nogen grad uden for disse fællesskaber. Står de uden for fællesskabet kan der med afsæt i medborgerskabsteorien argumenteres for, at lighedsprincippet er udfordret, da det kan tolkes, som at der ikke er lige mulighed for deltagelse. Når de sociale relationer udebliver, kan mennesket isolere sig og derved skabe en ligegyldighed overfor samfundet. Derfor kan det ud fra Tocqueville betragtninger argumenteres, at staten skal træde ind og hjælpe til, at alle grupper i samfundet har lige mulighed for at deltage i fællesskabet for at undgå isolation og ligegyldighed, som på sigt vil skade det demokratiske samfund.

Analytisk ramme – teoretisk begreb

Med udgangspunkt i ovenstående teoriredegørelser og diskussion, vil opgavens analytiske teoretiske rammes blive præsenteret. I det ovenstående blev det beskrevet, hvordan staten kan yde en rolle i dannelsen af demokratisk borgere og dermed det demokratiske samfund. I det følgende vil samproduktion blive præsenteret, og det skal sammen med overstående teori skabe en forståelsesramme for, hvordan der kan arbejdes med at vedligeholde eller udvikle samfundet demokratisk. Samproduktion er ikke et begreb, der i sig selv kan fortælle noget om demokrati. Derfor skal samproduktionsbegrebet forstås i konteksten af det overstående. Men det skal også være med til at give et blik for, hvad det er for nogle redskaber forvaltningen arbejder med i arbejdet med at styrke samfundet, herunder forstået som det demokratiske samfund.

Samproduktion

Samproduktion kan foregå på forskellige niveauer i samfundet. Det kan være på individniveau, hvor borgeren sammen med en frontmedarbejder er med til at udarbejde, og komme med løsningsforslag til at løse den aktuelle udfordring. Det kan også foregå på niveauet over, hvor en gruppe borgere, foreninger eller organisationer i samarbejde med forvaltningen eller politikere udarbejder en løsning på en given udfordring. Initiativet til samproduktion kan komme både oppe og nedefra. Det kan være svært at opstille en liste, der forklarer, hvordan man bedst skaber samproduktion. Dette skyldes, at alle situationer er forskellige, og alle har hver deres kompleksitet.

Når der tales om samproduktion, er det vigtigt at forstå, hvilke spændinger der er, men også have en forståelse for, hvor disse spændinger udspringer fra (Oliver & Pitt 2013, s 185-200). Formålet med samproduktion er at inddrage det omgivende samfund i beslutninger og give dem en følelse af medindflydelse, men også at give dem medansvar for både processen og implementeringen. Derfor er det også vigtigt, at dem der står som de professionelle i den enkelte situation ikke har besluttet noget på forhånd og derfor blot søger legitimitet til en beslutning, så samproduktion kommer til at virke som en top-down implementering. For at give borgerne den medbestemmelse, som er nødvendig for samproduktionen, er det vigtigt at forstå, hvordan deltagelse rummes, og har indflydelse på, om det kan lykkes at skabe samproduktion og dermed aktiv deltagelse fra borgerne (Ibid., 2013 s. 199).

Deltagelsesrum og aktive deltagelse

Grundlæggende handler samproduktion om at aktivere borgerne i beslutningerne, som kan have effekt på dem. For at få borgerne til at have lyst til at bidrage i samproduktionen, kræver det, at der er en forståelse og respekt for den eller dem der ønskes inddraget. Dette er dog en hårdfin balancegang, da det kan tippe over til et skævt forhold, hvis man f.eks. forsøger at være noget, man ikke er. Det er vigtigt, at autoriteterne ikke giver for meget slip på deres autoritet, men samtidig ikke holde så meget fast i den, at det afholder partnerne fra at deltage (Oliver & Pitt 2013, s. 111-12). Samtidig er det vigtigt, at de ønskede samarbejdspartner fanges der, hvor de er, og der hvor de føler sig nok hjemme til at give dem lyst til at lade sig inddrage og deltage i processen. Når det er sagt, kan en tilgang godt virke på én målgruppe, men fejle på en anden. En udfordring kan være, at den professionelle på forhånd har besluttet sig til, hvad det skal ende med, og der er der ved ikke rum for at dele ideer. En åben dialog tager udgangspunkt i at begge parter er åbne over for at dele ud af ideer, men også lydhøre og åben for andre input (Ibid. 2013, s.192-93).

Et sidste forhold de professionelle skal være opmærksomme på er, at ikke alle har redskaberne til at deltage aktivt i en beslutningsproces. Derfor kan et forsøg på at inddrage en gruppe borgere umiddelbart være mislykket. Men viden om hvordan det er muligt at komme til orde kan muligvis komme til gavn et andet sted (Ibid., 2013 s. 194-97). De professionelles rolle er at være gode facili-

tatorer, der har forståelse for dem, de har med at gøre, samt deres rolle i forhold til dem. Hvilken debatform er den mest hensigtsmæssige, for at begge parter føler sig ligeværdige. Den professionelle kan have forskellige roller alt efter målgruppe og hensigten med samarbejdet. Oliver og Pitt taler om tre forskellige typer af facilitatorer: Netværksfacilitator, oversætter og den drivende facilitator (Ibid., 2013 s.197 -98). De tre typer af facilitatorer kan også tolkes, som måden hvorpå man kan gå til forskellige typer af målgrupper og samarbejdspartner. Hvis der f.eks. er et ønske om at samskabe med en stærk frivillig organisation, vil facilitatorens opgave i høj grad være den netværksskabende, hvor opgaven er, at få de relevante partnere til at mødes og udveksle ideer og skabe samproduktion. En oversætter er den rolle facilitatoren må påtage, hvis den der ønskes inddrages ikke kender til det fagsprog eller termer, der bliver brugt i organisationen. Men det er vigtigt at det ikke bliver til en belærende rolle eller et forsøg på, at overbevise de inddragede om den "rigtige" løsning. Den sidste er lidt i forlængelse af oversætteren, men af en lidt anden karakter. Denne type rolle er nødvendig i en situation, hvor man ønsker at inddrage nogen, der ikke nødvendigvis ved, hvordan man debatterer eller yder indflydelse, men som er ved at lære det. Dette kunne både være børn og unge eller grupper af voksne, der af forskellige grunde ikke har oplevet, hvordan de kan yde indflydelse (Ibid.). Men vigtigst af alt er, hvordan forståelsen er for dem, der ønskes at skabe noget med. Hvis gruppen ikke føler sig inddraget, eller at de har noget at skulle sige, kan de trække sig.

Operationalisering

Samproduktion er inddraget i denne rapport til at skabe en ramme for analysen, ligesom den er med til at give en forståelsesramme i dannelsen af opgavens empiri. Samproduktionsbegrebet er med til at give en forståelse for, hvilke faktorer der spiller ind, når der kommunalt er et ønske om at inddrage samarbejdspartner i beslutningsprocesserne. Denne viden vil blive brugt i analysen til at forklare og forstå, hvorfor inddragelse af foreninger kan være med til at styrke indsatsen, foreningen og i sidste ende samfundet. Dette er som nævnt indledningsvis i den kontekst af demokrati og medborgerskabsforståelsen, som sammen med dette begreb er det teoretiske grundlag for anskuelsen og besvarelse af problemformuleringen.

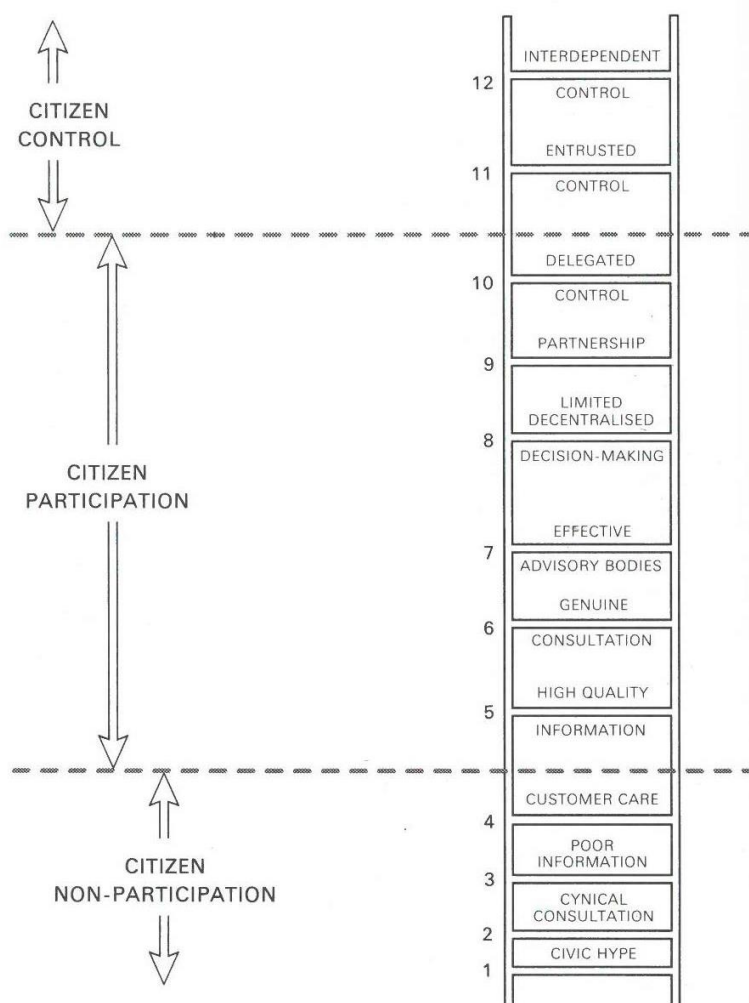

Empowerment

I forlængelse af det overstående afsnit om samproduktion introduceres begrebet "empowerment" nedefort. Empowerment kan på dansk oversættet til mægtiggørelse og/eller myndiggørelse. Den forståelse jeg tilskriver empowerment begrebet i opgaven, er i en myndiggørelsesforståelse. Da det kan anskues at kommunen i form af samarbejde som ønsker at myndiggøre foreningerne i forhold til et socialt ansvar i kommunen. Begrebet vil skal læses som et supplement til det overstående om samproduktion, det er ligeledes sådan begrebet er tænkt ind i opgaven.

The Ladder of citizen empowerment

Empowerment kan forstås ud fra 12 trins stigen, ladder of citizen empowerment:

Figur 1 Empowerment stige

(Burns et.al. 1994 s. 162)

Hvis vi starter fra de nederste trin, der kategoriseres som "Citizen non-participation". Det generelle om denne kategori, at den offentlige organisation ikke arbejder på at inddrage borgere eller det omfang de inddrager borgerne er uden betydning for nogen former for beslutningerne. Der kan være forskellige årsager til den ikke eksisterende empowerment, enten tales der over hovedet på borgerne, informationen er for kompliceret, mangelfuld og/eller også er processen så lang at den inddragelse der finder sted er irrelevant (Burns et.al., 1994, s 164-6)

Trin 5 – 10 beskrives som "Citizen participation", der er mange måder af borgerinddragelse, og de forskellige tilgange til empowerment af borgerne er placeret forskelligt på stigen. Nederst findes borgerpleje, som kan være at inddrage borgerne i beslutninger om, hvor længe biblioteket skal være åbent eller komme med bidrag til, hvad den enkelte borgers udviklingsplan skal indeholde eller høre borgerne om, hvilket politisk forslag, der ville være den mest attraktive løsning på et givent problem. Lidt længere oppe finder vi advisory bodies; her inddrages borgerne til udvikling og/eller ideudvikling inden for et givent område, som denne gruppe borgere har noget viden om. De har ikke nogen magt til at tage en beslutning, men er bidragsydere til, hvordan politik kan formes. I toppen finder vi empowerment-trin som partnerskab og delegeret kontrol. Her er borgerne en central del af beslutningsprocessen, hvor de er medskabere og medbestemmere i den givende situation. De kan endda have hovedansvaret for det givne område (Ibid., s. 166 – 74). De sidste trin beskriver, hvordan magten til at beslutte og bestemme gives til borgerne. Vi er her helt i toppen af empowerment stigen og der er her tale om at det offentliges strategi i forhold til civilsamfundet er, at de evner at tage vare og tage beslutning i forhold til et givent område/emne (Ibid., 174 -9).

Samfundet er ifølge Burns opdelt i fire forskellige sfære, og for at forstå stigen, skal der være en forståelse af de fire sfæres sammen spil:

(1)	(2)	(3)	(4)
The individual sphere.	The sphere of the estate, neighbourhood, programme, site or facility.	The sphere of local government and administration.	The sphere of national governance.

Figur 2 De fire sfære

(Burns et.al., 1994, 158)

De to første sfære er primært civilstaten og de to sidste er kommunale/statslig. Personer kan godt være selvstændige i én sfære, men mindre selvstændig i en anden. Grunden til dette er den måde, hvorpå der i en enkelt sfære arbejdes med bemyndigelse eller ikke-bemyndigelse i sfæren, derved kan en person være uden indflydelse i den første sfære, men selvsamme person har muligvis en større grad af indflydelse/større grad af empowerment i den anden sfære (Ibid., s. 158 – 60).

Beslutningsprocesdesign/strategi har også en betydning for muligheden af empowerment af borgerne, eller sfære imellem (Ibid., s.161-2). Der opstilles tre niveauer; operationel praksis, udgiftsbeslutninger og politiske beslutninger. De forskellige beslutningsprocesser/strategier dominerer hver deres sfære. Operationel praksis findes primære i sfære to, og handler ofte om at sikre kvaliteten og tilfredsheden med udbudte tilbud og ydelser. Udgiftsbeslutninger kan forekomme både anden og tredje sfære, og handler om inddragelse i beslutningstagningen i forhold til, hvordan udgifter skal fordeles. Den sidste, politiske beslutning, finder ofte sted i tredje og fjerde sfære, hvor de politiske beslutninger tages. Selvom de forskellige beslutningsdesign ofte "hører hjemme" i en sfære, så handler det om, hvordan empowerment på tværs af sfære tænkes ind i beslutningsdesignet og derved kravle op ad empowerment stigen.

METODE

Hermeneutisk tilgang

Denne opgave vil tage udgangspunkt i den videnskabsteoretiske tilgang hermeneutikken. For at forstå, hvordan hermeneutikken kommer til udtryk i opgaven, vil jeg starte med at redegøre for, hvilken hermeneutisk tilgange der er taget udgangspunkt i, samt min forståelse af denne. Den videnskabsteoretiske forståelse tager udgangspunkt i bogen "*Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne*" af Lars Fuglsang og Poul Bitsch Olsen. Afsnittet slutes af med at den hermeneutiske redegørelse bliver brugt til at begrunde opgavens metodiske-, empiriske- og teoretiske valg, samt tolkningen af dette, som vil komme til udtryk i analysen.

Hermeneutik

Tilbage i det antikke Grækenland, hvor hermeneutikken har rødder var det en fortolkningstradition, der blev brugt til at tolke budskaberne fra guderne. For at kunne tolke dem måtte der dannes en forståelse, der ledte til en udlægning som kunne anvendes (applikation) (Fuglsang og Olsen, 2004, s. 315). Hermeneutikkens omdrejningspunkt i dag er, at forståelse og fortolkning kommer før forklaring, ligesom de aktører og sociale fænomener, der undersøges, er vigtige i forståelsen af meningssammenhængen for det felt, der undersøges (Ibid., 2004, s. 313). Inden for den hermeneutiske tradition findes der forskellige udlægninger af forholdet imellem-, samt betydningen af fortolkning, forståelse og udlægning.

I det 19. århundrede blev den metodiske hermeneutik udviklet. I denne tilgang er fortolkning og forståelse det samme. Der arbejdes i denne tilgang dermed kun med forståelse og udlægning, da der er en forståelse af, at der igennem regler for fortolkningen kan ske misforståelser i fortolkningen (Ibid., 2004, s. 315.- 16). I det 20. århundrede kom endnu en ny udlægning af hermeneutikken, den filosofiske, der, ikke som den metodiske, har fokus på, hvordan vi fortolker, men hvorfor vi fortolker, ligesom denne tilgang arbejder med forståelse, udlægning og applikation(anvendelse) (Ibid.). For at kunne forstå og fortolke skal man kende til dele og helheden og relationen mellem dette. Denne relation kan beskrives som den hermeneutiske cirkel. Men hvordan cirkelbevægelserne er i forhold til helhed og del er også forskelligt i den metodiske - og den filosofiske tilgang.

Den metodiske tilgang til cirklen, hvor del-helhedsrelationen er et afgrænset forhold mellem subjekt og objekt. Endvidere orienterer den hermeneutiske cirkel, i denne opfattelse, sig mod objektet. Del-helhedsrelationen ligger dermed i objektet, og derfor uden for fortolkerens rækkevidde (Ibid., 317 -18). Modsat ser den filosofiske hermeneutik ikke-fortolkning som en metode, da fortolkning opfattes som en måde at være til på, dermed er anvendelsen af metode ikke det samme som at opnå sand viden eller sand erkendelse (Ibid.), da den hermeneutiske cirkel har et ontologisk udgangspunkt i den filosofiske hermeneutik. Den ontologiske tilgang til cirklen betyder ligeledes, at der er en vekselvirkning mellem del og helhed, og fortolkningen er en betingelse for den menneskelige erkendelsesproces og ikke en metode for den rette fortolkning (Ibid., 325). Den hermeneutiske cirkel er et bærende princip for den filosofiske tilgang til hermeneutikken, da begrundelsesstrukturen er universalistisk, og fortolkeren er en aktiv medspiller i meningsdannelsen (Ibid.).

Begge tilgange kan uddybes yderligere, men i stedet for at gøre det, vil der blive fokuseret på den hermeneutiske tilgang, der vil være grundlag og rød tråd for opgavens videre metodiske valg, samt den valgte analytiske tilgang.

Hermeneutik i forhold til opgaven

Denne opgave er opbygget således at der er en overordnet problemformulering:

Kan et stærkt samarbejde med foreninger og virksomheder i kommunen være med et at styrke Høje-Taastrup kommunens fremadrettede arbejde med udsatte og inaktive borgere?

Dertil to antagelser:

- Kommunen arbejder med at inddrage foreningerne for at give dem redskaberne til at tage et socialt ansvar i deres nære miljø.
- Intentionen om at styrke foreningerne fejler, fordi de ikke reelt har nogen indflydelse i de processer, de inddrages i, og derved mister de deres evne til at beslutte noget på egen hånd, fordi initiativerne bliver trukket ned over hovedet på dem.

Hypoteserne er funderet på opgavens empiriske virkelighed, der ønskes undersøgt samt den teoretiske ramme, der er sat for opgaven. Hypoteserne kan også anskues som forforståelse og for-

domme, der medfører, at vi som mennesker kan forstå undersøgelsesfeltet. Hvis vi ikke har en forforståelse, kan vi ikke forstå fænomenet, da forforståelsen er den forudgående viden og forventninger der er til fænomenet (Fuglsang og Olsen, 2004, s 325). Fordomme skal forstås, som den forforståelse, der er til feltet inden det undersøges og i denne opgave er det den empiriske og teoretiske tilgang. Ifølge den filosofiske hermeneutik, er mennesket et fortolkende væsen, og derfor kan vi heller ikke gå til et undersøgelsesfelt uden en forforståelse (Ibid.). Dette skyldes, at det er den måde, vi er til på (ontologisk), samt den skabte forståelsesstruktur som er historie- og kontekstafhængig. Derved dannes den måde, hvorpå vi som mennesker erkender verden (Ibid.). Udviklingen af vores fordomme og forforståelse, og dermed forståelsen af verden sker i horisontsammensmeltningen, hvor fortolkeren mødes med genstanden. I dette møde er der mulighed for, at meningen opstår og derved en forståelse. Tidligere blev det nævnt, hvordan den hermeneutiske cirkel i denne tilgang er en vekselvirkning. Denne vekselvirkning mellem del og helhed, samt mellem subjekt (fortolker) og objekt er det, der er med til at skabe horisontsammensmeltningen. Objektet forstås ligeledes som bærer af meninger og betydninger, uafhængigt af mødet. Men det er i mødet, at der sker en udveksling, der gør horisontsammensmeltning muligt (Ibid., 328). Det er dog vigtigt at forstå, at horisontsammensmeltningen ikke betyder, at der er skabt konsensus eller enighed, men at der er opstået forståelse for den/det der fortolkes, og derved er der mulighed for at udvide horisonten, som kan medføre, at ens fordomme ændres (Ibid.). I opgaven vil der, igennem dokumentanalyse og interviews med personer fra kommunen, blive arbejdet med horisontsammensmeltning, for derved at kunne arbejde med opgavens fordomme, og alt efter hvordan disse fordomme provokeres, kan horisonten udvides. I indhentningen af empiri arbejdes der med at forstå og udlægge genstandsfeltet, i analysen arbejdes der stadigvæk med en udlægning, men for at forståelsen og udlægningen er fuldendt, skal forståelsen omsættes til noget anvendeligt. Dette sker i analysen og konklusionen, hvor opgavens problemformulering besvares og derved bringes forståelsen og udlægningen til anvendelse (Ibid., s.333).

Empiriindsamling og triangulering

Opgaven søger at svar på problemformuleringen, ved at indsamle empiri som er et billede af virkeligheden. Empiriindsamlingen har en kvalitativ metodisk tilgang. Den vil blive indsamlet på to måder, og der er derfor tale om triangulering (Bryman, 2000, s392). De to metoder, der benyttes, er henholdsvis Interview og dokumentanalyse. Begge tilgange vil blive beskrevet og uddybet nedenfor. Disse tilgange er i tråd med opgavens videnskabsteoretiske tilgang, da der igennem et interview forsøges at opnå viden igennem dialog med informanten. Den viden intervieweren tilegner sig under interviewet kan hjælpe til, at der kan graves dybere ned i problemstillingen, da for forståelsen kan udvises under interviewet. Dokumenterne kan bedst bidrage til, at udvide eller bekræfte for forståelsen og de forudindtagede fordomme til genstandsfeltet. Derved kan der igennem triangulering opnås en bredere forståelse af problemet, som kan hjælpe til at denne viden, kan anvendes.

Dokumentanalyse

Dokumentanalyse handler om at undersøge og dokumentere verden igennem dokumenter. Dokumenter er fastholdt i den bestemte tid de er produceret i, og forholder sig derfor til den virkelighed den er produceret i (Brinkmann og Tanggaard, 2010, s. 138). Derfor er det også vigtigt at jeg som forsker er opmærksom på den kontekst dokumentet er produceret i, i forhold til det felt jeg ønsker at undersøge. Dokumentanalyse er en nyttig metode, når der undersøges noget, som er sket eller en forandring, hvor det er nødvendigt at kunne følge et forløb (Ibid.).

I denne opgave er der et ønske om at undersøge, hvordan inddragelse af borgerne kan være med til at styrke samfundet. Det ville være en mulighed at interviewe de relevante medarbejdere, som arbejder med denne inddragelsesproces. Men da jeg ønsker, at se om inddragelsen har nogen betydning, er det nødvendigt, at undersøge en proces, der er afsluttet eller har været i gang i en længere periode. Derved er der en risiko for at personerne, der interviewes har glemt dele af forløbet. Endvidere vil et interview altid være en persons efterrationalisering af interviewemnet (Ibid., 2010, s. 140). Derfor er det nyttigt for mig at indhente dokumenter på forløbene og de aftaler der er indgået med de inddragede partnere. Et andet argument for at jeg benytter mig af do-

kumentanalyse, er at der i det breddeidrætsprojekt forløbet, der undersøges, har været udskiftning på centrale poster for projektet under processen.

Inden for dokumentanalyse kategoriseres dokumenterne ofte i tre kategorier, *primært, sekundære og tertiære*. Denne kategorisering fortæller noget om dokumenternes tilgængelighed, samt om det er noget, der er skrevet før, under eller efter det dokumentet omhandler (Ibid., 2010, s.138). Primære dokumenter er dokumenter, der er produceret til en lukket og begrænset gruppe eller til internt brug, og som ikke er offentligt tilgængeligt. Ydermere er primære dokumenter nedfældet på indeværende tidspunkt, af det der i dokumentet refereres til (Ibid.). Sekundære dokumenter er offentligt tilgængelige dokumenter, der er produceret på det tidspunkt det dokumentet referer til eller i forlængelse her af. Sekundære dokumenter (Ibid., 2010, s. 139). Tertiære dokumenter er, ligesom de sekundære dokumenter, offentligt tilgængelige, men modsat primære – og sekundære dokumenter er tertiære dokumenter produceret efter hændelsen, som der refereres til i dokumentet (Ibid.).

Dokumenter

Der har fra starten været mit ønske at skaffe primære dokumenter, i form af referater fra møder, notater eller interne dokumenter om processen, og samarbejdsaftaler og lignende. Dokumenter der beskriver processen kan også findes i f.eks. tertiære dokumenter, i form af evaluering. Dokumenter der er nedfældet på tidspunktet er at det er de umiddelbare tanker om processen og medarbejderne ikke er begyndt at rationalisere på processen. De primære dokumenter der er indhentet har oftest karakter af interne overleveringer, notater fra forskellige korrespondancer. Dokumenterne er indhentet igennem den kontaktperson jeg har haft adgang til i Høje-Taastrup kommune under hele processen. Selvom der er udleveret en del dokumenter, har jeg en fornemmelse af at der er mange flere dokumenter at hente. Men min kontaktperson i kommunen har berettet til mig, at der ikke er produceret mange interne notater i forhold om den dialog der her været med de forskellige aktører og den dokumentation jeg har fået udleveret virker også en smule sporadisk og tilfældig.

Dokumenterne vil blive analyseret i forhold til opgavens teoretiske ramme og de underbyggende

antagelser. De vil blive inddraget i analysen når det er relevant, i form af en argumentation, eksempel eller for at underbygge en pointe.

I det tabellen nedenfor er alle dokumenterne listet og kort præsenteret. Tabellen præsenterer dokumentets navn, forfatter, modtager og status. Det er interessant vide, hvem der har forfattet dokumentet, da det kan give et billede om type af dokument, om det er en førstehåndsfortælling, en personlig beretning. I forlængelse af det, er modtageren også interessant, da det kan give en indikation af dokumentets formål også i forhold til denne opgave. Den sidste kategori er status og med status menes om det er et primært, sekundært eller tertiært jf. overstående.

Tabel 1 Dokument oversigt

Dokumentets navn	Skrevet af og fremstillingsdato	Modtager	Dokumentets indhold	Dokumentets status	Bilags nummer
Brev til foreninger i Høje-Taastrup kommune om samarbejdsmuligheder omkring Etniske piger projektet	Projektmedarbejder Lykke Pedersen Dato: 13-01-2015	Til de lokale foreninger	Brevet beskriver kort at Høje-Taastrup er breddeidrætskommune og hvad det betyder og hvorfor det er vigtigt. Der opstilles ligeledes fordele for foreningerne ved at blive en del af projektet.	Primært	20
Evalueringsrapport, Etniske piger	Kultur- og fritidscenteret, Høje-Taastrup kommune Dato: Ukendt	Andre kommuner, ministeriet og andre interessenter	En evaluering af indsatsen Etniske piger. Evalueringen afdækker blandt andet, hvad kommunen har lært af indsatsen	Tertiært	3
Idræts- og bevægelsespolitik	Kultur og fritidsudvalget Høje-Taastrup kommune	Interne brug, Borger og andre interesserede personer.	Beskriver kommunens 12 årige plan for kommunens idræts- og bevægelsespolitik.	Tertiære	21
Invitation og program for workshop i forbindelse med Etniske piger.	Laila udviklingskonsulent Høje-Taastrup kommune D. 24-06-2014	Deltager til workshoppen	Invitationen fortæller kort om indsatsen og formålet med workshoppen og hvem der skal holde oplæg osv.	Primært	22
Invitation til Workshop, i forbindelse med Etniske piger indsatsen	Kultur- og fritidscenteret, Høje-Taastrup kommune Dato: 24-06-2014	Til evt. samarbejdspartner og andre aktører inde for området	Kort beskrivelse af formål samt program for workshoppen	Primært	12

Korrespondance mellem Kultur- og fritidscenteret og virksomheden Alka	medarbejder Lykke Pedersen og Maria Olsson Dato: 17-12-2015	Eksterne samarbejdspartner, virksomheden Alka	Mail og telefon korrespondancen omhandler tilbud om at igangsætte aktiviteter for virksomhedens medarbejder	Primære	6
Notat om Kvindesvømning i Taastrup Svømmehal	Projektmedarbejder Malene Rasmussen Dato: 17-02-2015	Internt brug og de involverede foreninger	Notatet beskriver vilkårene for kvindesvømning, sikkerheden omkring og det praktiske omkring, ligesom det beskriver, hvilke foreninger der her hvilke tider og hvor mange deltager der kan deltage af gangen	Primært	17
Notat om samarbejde og ideer i forhold til etniske piger	Projektmedarbejder Lykke Pedersen Dato: Ukendt	Internt brug	Noter af samtaler med forskellige aktører inden for etniske piger og sport for denne målgruppe. Erfaringer med målgruppen og input fra aktørerne	Primært	9
Overleveringsnotat, etniske piger	Projektmedarbejder Malene Rasmussen Dato: 15-09-2015	Internt brug	En kort oversigt over indsatsen forløb, status samt informationer på relevante personer og deres rolle.	Primært	11
Projektbeskrivelse, Idræt for etniske piger	Projektmedarbejder Lykke Pedersen Dato: 26-11-2014	Samarbejdspartner og internt brug	En beskrivelse af indsatsen, mål og formål, målgruppe rekruttering, deltagelse og forankring	Sekundært	10
Raferat fra infomøde om svømning kun for kvinder	Projektmedarbejder Malene Rasmussen 27-01-2015	Internt brug og til de aktører der er indover kvinde svømning	Referatet indhold en masse praktiske oplysninger om hvordan projektet kan forløbe, hvilke forpligtigelser foreningerne har og hvilken rolle deres frivillige har for at det skal lykkes.	Primært	19
Referat fra møde med Lungeforeningen	Lykke Pedersen, projektkonsulent i Høje. Taastrup kommune Dato: ukendt	Internt brug	Det er noteret pointer fra mødet mellem Lungeforeningen og kommunen. På mødet bliver status for projektet vendt, samt fremtidsplaner for projektet.	Primært	1
Rekrutteringsbrev til ejerforeninger i kommunen	Lykke Pedersen, projektmedarbejder Dato: 02-10-2014	Ejerforeninger i kommunen	Brevet er en opfordring til kommunens ejerforeninger til at komme med bud på, hvad der kan være med til at aktivere områdets beboer	Primært	7

Rekrutteringsbrev til kommunens foreninger	Kultur- og fritidscenteret, Høje-Taastrup kommune Dato Ukendt	Kommunens foreninger	Informations mail om kommunens otte breddeidrætsprojekter.	Primært	2
Samarbejdsaftale med TG Kvindesport	Kultur- og fritidscenteret, Høje-Taastrup kommune Dato: 10-02-2015	TG Kvindesport og internt brug	samarbejdet, vilkår, forventningsafstemning, foreningens rolle og kommunens rolle, en liste af ønsker fra kommunen og foreningens ansvar i forbindelse med disse ønsker. Samt de økonomiske forhold i aftalen. Derudover beskrives det i aftalen kort det særsamarbejde TG Kvindesport har med DGI.	Primært	18
Samarbejdsaftale mellem kommunen og ejerforeningen Gadevang	Kultur- og fritidscenteret, Høje-Taastrup kommune Dato: ca. 07-04-2015	Ejerforeningen Gadevang	Kontrakten indeholder rollefordeling under projektperioden og et budget for perioden.	Primært	8
Samarbejdskontrakt med Dans i nordvest/Roots	Projektansvarlig Maria Holmstrøm Dato: 20-01-2015	Dans i nordvest / Roots samt internt brug	Vilkår for samarbejdet, økonomi ift. Samarbejdet og fordeling af ansvarsområder.	Primært	15
Samarbejdskontrakt med FC Charlotteager	Projektmedarbejder Malene Rasmussen Dato: 17-02-2015	FC Charlotteager og til internt brug	samarbejdet, vilkår, forventningsafstemning, foreningens rolle og kommunens rolle, en liste af ønsker fra kommunen og foreningens ansvar i forbindelse med disse ønsker. Samt de økonomiske forhold i aftalen	Primært	14
Samarbejdskontrakt med foreningen Multisport	Projektmedarbejder Malene Rasmussen Dato 18-02-2015	Multisport og internt brug	samarbejdet, vilkår, forventningsafstemning, foreningens rolle og kommunens rolle, en liste af ønsker fra pigerne og foreningens ansvar i forbindelse med disse ønsker. Samt de økonomiske forhold i aftalen	Primært	16

Samarbejdskontrakt med Street eXpression	Kultur- og fritidscenteret, Høje-Taastrup kommune Dato: omkring 07-09-2015	Street eXpression	Formål og de økonomiske forhold i forhold til aflønning, lovkrav ift. instruktør samt aftale ift. sygdom osv.	Primært	5
Samarbejdskontrakt med TG Kvindesport om Volleyball	Projektmedarbejder Lykke Pedersen Dato: 10-03-2015	Samarbejdsforeninger TG Kvinde sport og TIK Volley, samt internt brug i kommunen	Baggrund for samarbejdet, vilkår, forventningsafstemning, de to foreningers forskellige rolle samt kommunens rolle, en liste af ønsker fra kommunen og foreningens ansvar i forbindelse med disse ønsker. De økonomiske forhold i aftalen.	Primært	13
Standart samarbejdskontrakt i forbindelse med idræt i skolen	Kultur- og fritidscenteret, Høje-Taastrup kommune Dato: Ukendt	Samarbejdsforeninger	Formål og de økonomiske forhold i forhold til aflønning og andre former for økonomiske spørgsmål i forbindelse med indsatsen	Primært	4

Interview

Der er valgt at benytte interviews til at indsamle data. Dette er en forskningsmetode, der giver mulighed for at få en indsigt i vores medmennesker, deres tanke- og handlingsmønstre. Men når jeg har valgt at bevæge mig ud i den kunst at skabe et datagrundlag ved at indhente kvalitative interview, er der nogle metodiske overvejelser, der skal gøres inden. Interview er en dialogform, som kan foregå på mange måder og udformninger. Derfor er det vigtigt, at der tages højde for det i den metodiske tilgang til interviewet, ligesom det er relevant at overveje hvem der interviewes, og hvilken betydning dette har for spørgeteknik, interviewformen og locationen (Tanggaard og Brinkmann, 2010, s. 29 -31). I litteraturen om interviewmetode, er der uenighed om, hvorvidt det begrænser udfoldelsesmulighederne i interviewet, hvis interviewer har læst sig ind på det undersøgelsesfelt, forskeren undersøger. Andre er af modsat overbevisning, da denne viden giver os en forståelse for feltet, inden man springer med hovedet først ind i det. Ud fra opgavens videnskabssteoretiske tilgang (hermeneutikken), kan det begrundes, at vi som mennesker er fortolkende væsner, og derfor altid vil have en forforståelse og fordomme til verden. Disse fordomme og forforståelser er med til at give lysten til at undersøge den virkelighed, andre mennesker lever i. Derfor kan en forforståelse ligeledes være en styrke for interviewforløbet. Derfor kunne det også give

interviewene en yderligere dimension, hvis det havde været muligt at få fat i primære dokumenter, inden der interviewene blev gennemført. Men det gør dog ikke, at interviewene ikke kan blive dybdegående og være med til at give viden til feltet, men det giver en bevidsthed om at skærpe interviewtilgangen.

Semistruktureret

Der er flere måder at strukturere et interview på. Den der er valgt i denne opgave er den semistrukturerede interviewform. Denne metode placerer sig mellem det strukturerede- og løse interview, der arbejder ud fra en henholdsvis stram og stringent spørgeguide i det strukturerede interview, mens der i det løse interview er en meget løs og næsten ikke eksisterende spørgeguide (Tangaard og Brinkmann, 2010, s. 36). I det semistrukturerede interview arbejdes der med en interviewguide, der indeholder en række spørgsmål, der fungerer, som støtte til den der interviewer og giver retning i interviewet. I det strukturerede interview har respondenteren ikke mulighed for at afvige fra de planlagte spørgsmål, hvilket er muligt i det semistrukturerede, da der her er mulighed for at få en person til at uddybe svarene. Som det er beskrevet i det overstående har den hermeneutiske tilgang fokus på både del- og helheds relationen og fortolkningen, som sker i "cirkelbevægelser", hvor det er en vekselvirkning. Det betyder, at vi som mennesker igennem en samtale fortolker på del- og helheden, og derved kan der opstå nye fordomme og ændre på forforståelsen. Med afsæt i den viden er det også hensigtsmæssigt at arbejde med en løs struktureret interviewguide, som i det semistrukturerede, da det giver mulighed for at inddrage den nye viden, der tilegnes under interviewet, til at udfolde samtalen og komme dybere ned i forståelsen af genstanden. Når et interview forløber således, kan det derfor argumenteres for, at analysen allerede starter under interviewet, hvilket der kan tages højde for i den måde, hvorpå der transskriberes (Ibid., s. 39 – 44).

Inden hele denne proces kan foregå, og der kan skabes et godt interviewresultat, skal der udarbejdes spørgsmål. Hvordan flowet i interviewet kommer til at være, afspejler spørgsmålene, og hvordan disse er formuleret. Når spørgsmålene formuleres, er det vigtigt at tænke over, hvem respondenteren er og deres "rolle" i forhold til det emne der interviewes om. F.eks., hvis der interviewes

børn, er det vigtigt, at sproget i spørgsmålene er let forståeligt for dem, men uden at spørgsmålet mister dens betydning. Teoretiske begreber kan ligeledes skabe uklarhed i spørgsmålene, fordi meningen med spørgsmålet derved kan være uklart for respondenterne (Ibid., s. 38-42).

Interviewguide

I det følgende vil dele af interviewguiden blive præsenteret, ligesom der kort vil blive gennemgået forskellige spørgsmålstyper og valget af dem. Interviewguiden er opdelt i tematikker, som er dannet på baggrund af opgavens hypoteser og den teoretiske tilgang. Temaerne er som følger:

- Baggrunden for indsatsen
- Foreningerne
- Kommunen
- Medborgerskab

Formålet med de fire tematikker, er med til at gøre interviewet mere overskueligt og sikre mig, at jeg i interviewet, kommer omkring alle dele af det, der undersøges. Det første tema, baggrunden for indsatsen, har til formål at få en viden om, hvorfor kommunen har valgt at arbejde med borgerne på den pågældende måde. Ligeledes er det interessant at vide, hvilke overvejelser der er gjort i forhold til denne målgruppe og indsatsens formål desuden hvordan foreningerne inddrages, og om, hvorvidt der skabes samproduktion. Den tematik har til formål at sikre jeg får en viden om, hvordan kommunen arbejder med foreningerne, f.eks. hvilke arbejdsmetoder der bruger til rekruttering. Men også for at finde ud af, hvordan kommunen vurderer, hvilke kompetencer foreningerne har for at deltage aktivt i bredidrætsprojekterne. Kommune-tematikken handler om, hvordan der internt er blevet arbejdet med projekterne med fokus på processerne. Den sidste tematik medborgerskab har til formål, at undersøge projekterne og deres indsatser i et større perspektiv i forhold til demokratiske dannelse, og hvordan det kan styrke kommunen og foreningernes arbejde.

Spørgsmålsformulering og interviewteknik

Forskellige spørgsmålstyper kan være med til at åbne samtalen op, eller gøre den mere snæver. I det kommende er der eksempler på, hvordan forskellige spørgsmål er blevet anvendt i interview-

guiden og nogle overvejelser om spørgsmålstyperne.

Et eksempel på et spørgsmål fra interviewguiden kunne være: *Kan du fortælle om hvordan ideen til indsatserne startede?* Den type spørgsmål kan beskrives som indledende spørgsmål, hvor respondenter frit kan formulere sig i forhold til det konkrete forløb og starten heraf (Tanggaard og Brinkmann 2010, s. 41-42). Et andet eksempel på et spørgsmål kan være dette, som er under temaet Medborgerskab: *Er det korrekte at denne proces er med til at styrke foreningen og deres arbejde?* Dette spørgsmål kaldes fortolkende, hvor respondenter bliver præsenteret for interviewerens antagelse, som så kan be- eller afkræftes, derved har intervieweren fået en viden om, hvordan respondenter selv opfatter indsatsens betydning (Ibid.).

I interviewguiden er der også benyttet opfølgende spørgsmål, de er dog lige så meget en hjælp til mig, som interviewer. Da det er et semistruktureret interview skulle opfølgende og uddybende spørgsmål gerne komme som en naturlig del af interviewsamtalen. Hele guiden indeholder 22 hovedspørgsmål, som er suppleret af en række opfølgende spørgsmål, som ligeledes kan ses som mine støttespørgsmål. For at se den fulde interviewguide henvises til "bilag Interviewguide".

Interviewet bliver optaget for at lette processen, så jeg ikke skal notere og være en god lytter på samme tid. Det at lytte er en ligeså vigtig del, som det at styre samtalen i den rigtige retning ved at stille spørgsmålene (Ibid., 2010, s. 42). Det optagede interview bliver derefter transskriberet. Transskriberingen giver mig mulighed for at komme over min empiri endnu engang. Dette kan være behjælpeligt, når det skal anvendes i analysen. Transskriberingen bliver simpel og med fokus på meningene, da udenomsfaktorer ikke anskues som vigtige for meningssammenhængen. Der vil endvidere ikke blive lagt en fast kodning ned over materialet, men den kodning, der anvendes er mere induktiv og sker løbende, som analysen tager form (Ibid., 2010, s.47). I analysen vil det skabte empiri blive anvendt som beskrivelser af virkeligheden, der sammen med teorien vil give mulighed for at udfordre opgavens hypoteser og derved svare på problemformuleringen.

Respondent

Signe, projektkoordinator i kultur og fritids centeret i Høje-Taastrup kommune. Hun har været ansat siden marts 2016. Signe har desværre ikke været med fra starten af projektperioden, men hun har været med til at lave evalueringen af indsatserne, og har derfor noget viden om processen. Desværre er det tit sådan med de projektorienterede indsatser, at medarbejderne kun er ansat i en begrænset periode. Derfor er det også svært at fastholde disse medarbejdere, da der ikke nødvendigvis er penge til at forsætte ansættelsen efter projektet. Det er desværre også tilfældet her og derfor har det ikke været muligt at få interviews med de medarbejder, der har været med til at starte forløbene. Signe har dog erfaringer fra en tidligere stilling i Køge kommune, som var med i første runde af breddeidrætskommunerne. Hun har derfor et godt kendskab til processerne, udarbejdelse af projektbeskrivelser, ligesom hun har en indsigt i hvordan ansøgningsprocessen forgår.

Høje-Taastrup Kommune

En præsentation af opgavens case

Som nævnt tidligere i opgaven, er Høje-Taastrup kommunen udnævnt til breddeidrætskommune fra 2014 – 2016. De blevet valgt på baggrund af deres ansøgning på otte projekter, som skal få flere borgerne til at være aktive i hverdagen. I kommunens ansøgning har man valgt at have fokus på flere områder, men fælles for dem alle er, at der er fokus på idrætssvage grupper. Interessant i Høje-Taastrups projektbeskrivelse er deres ambitiøse mål for disse idrætssvage grupper. De vil blandt andet lave en indsats for etniske piger, hvor pigerne selv skal være med til at vælge idræt, men også være med til at drive projektet ved at stå for aktiviteterne og rekruttering af deltagere (breddeidræts.nu). En anden interessant indsats er lokalmotion, hvor man vil lave samarbejde mellem idrætsforeninger og boligforeninger. Formålet med disse samarbejder er, at skabe bedre faciliteter og aktiviteter for borgerne i bestemte områder, hvor faciliteterne er mangelfulde, og der er store grupper af idrætssvage grupper. Derudover ønsker kommunen også at arbejde med idrætsforeningernes samarbejde med folkeskolerne og daginstitutioner, motion på arbejdspladsen og handicapidræt (breddeidraet.nu, C). Det er ikke kun Høje-Taastrup, som har kastet sig over arbejdet med at integrere ikke-aktive borgere i idrætsfællesskaber. Det gør alle otte kommuner i en

eller anden grad. Men en kommune som Aabenraa var også ambitiøse i deres projektbeskrivelse og har i perioden også et ønske om at arbejde med idrætssvage grupper ved at lade dem være drivkraften og idemagere bag aktiverne (Breddeidraet.nu, C). Kommunen har dog ikke haft særlig stor succes med disse indsatser, og har derfor ikke ønsket at deltage i denne opgave. Høje-Taastrup kommune ville gerne deltage i interview om viden om det at være breddeidrætskommune og arbejdet med idrætssvage borgere.

Case udvælgelse

Opgavens empiri er indsamlet hos Høje-Taastrup kommune og er baseret på deres erfaringer med at inddrage civilsamfundet og civilsamfundsaktører. Høje-Taastrup er udvalgt på baggrund af deres aktive deltagelse i breddeidrætsprojektet "Idræt for Alle", som er søsat af kulturministeriet, som beskrevet tidligere. Når der inddrages viden om et enkelt område fra et enkelt eksempel kaldes det også en case. Case er en metode til at lære af virkeligheden ved at f.eks. hypoteseteste, udvikle eller afprøve teori (Tanggaard og Brinkmann, 2010, s. 473). Der kan bruges forskellige typer af caseudvælgelse, som kan vælges af forskellige årsager i forhold til undersøgelsen. I dette tilfælde er valgt en enkelt case som viser, hvordan der i kommunerne arbejdes med inddragelse af civilsamfundets aktører, som for eksempel idræts- og grundejerforeninger. Høje-Taastrup er strategisk udvalgt som case, da de igennem deres indsatser ønsket at aktivere grupper af samfundet, der ellers er svære at aktivere (Pilgaard og Rask, 2016, s. 32-33). Desuden er Høje-Taastrup sammen med Aabenraa de eneste af de otte breddeidrætskommuner, der arbejder med at inddrage svage og idrætsuvante grupper. Men da Aabenraa ikke ønskede at medvirke i et interview og levere dokumenter til denne opgave, er der single casestudie. Den strategiske case er valgt som en kritisk case. Casen opfattes som kritisk, da andre undersøgelser har vist at lige netop beboere i udsatte boligområder, og særligt dem med anden baggrund end dansk, er mindre aktive og integreret i foreningsarbejde (Kulturministeriet, 2009, s.391-93). Desuden er der for denne gruppe en række barriere i forhold til at blive en del af foreningslivet, hvorfor det kan være svært for foreninger at rumme dem. Desuden kræver det meget af de foreninger, som inddrages, i at samarbejde om indsatser for denne målgruppe (Undervisningsministeriet, 2010, s. 29 -41). Grundet dette, er caseudvælgelsen antaget som kritisk, da et velfungerende samarbejde i dette tilfælde kan være svært og

udfordrende, hvorved det er muligt, det ikke kan lykkes, da det kræver meget af kommunen at finde de rette samarbejdspartnere, som kan magte opgaven, eller at kommunen formår at klæde samarbejdsforeningerne ordentligt på, så de bliver i stand til at varetage opgaven. Dette skal dog stadig gøres på en måde, så der stadig er et samarbejde. Det kan derfor antages, at den måde kommunen har valgt at arbejde med denne indsats gør, at den bliver karakteriseret som kritisk, ifølge den beskrivelse af kritisk case som Bent Flyvbjerg beskriver i Kvalitativ metode – en grundbog.

Metoderefleksion

Som en afrunding af metodeafsnittet vil jeg i dette afsnit komme med de erfaringer og refleksioner, jeg har gjort i forbindelse med udarbejdelsen af denne opgave.

Jeg har valgt at tage udgangspunkt i et afsluttet projektet, hvilket har givet mig nogle udfordringer i forhold til empiriindsamling. I forhold til empiriindsamling har jeg mødt forskellige udfordringer, både i forhold til dokument udlevering og indsamling af interview. Som beskrevet i det overstående var min ønske, i forhold til empiriindsamling at få dokumenter om processen, samarbejdsaftaler, mødereferater og lignede udleveret inden interviewet.. Min strategi var at analysere dokumenterne først og derved at kunne ændre mine fordomme og forforståelse, hvilket ville give mig mulighed for at for en større horisontsammeltning og dermed bedre indsigt til genstandsfeltet. Men da projektet har en tidsmæssige begrænsning, måtte jeg fortage interviewet inden jeg modtog dokumenterne.

I forhold til interviewet af medarbejder i Høje-Taastrup kommunens center for kultur- og fritid var det ikke muligt for mig at interview de personer, som havde udarbejdet ansøgningen og eller dem som har arbejdet med projekterne og tilhørende indsatser. Dette skyldes at de medarbejdere ikke længere er i organisationen. De har været ansat på en tidsbegrænset kontrakt, men en stor uvished for fremtiden, hvilket kan gøre det svært for kommunen at fastholde dem projektperioden ud eller har finansiering til at ansætte dem efter endt projektperiode. Derfor var det ikke muligt at fortage interviews med de forskellige projekters medarbejdere og dermed få et førstehåndsindtryk af, hvordan arbejdet med projekterne har været, lige som en viden om hvad der virkede, og

hvorfor det virkede i de forskellige indsatser. Signe som nu er ansat som idrætskonsulent og er ansvarlig for at afslutte de sidste breddeidræts projekter har derfor kun den viden om projekterne, som hun har fået i overleveringen fra de forskellige projekter. Det ideelle i forhold til interview ville være at lave et fokusgruppeinterview med de omtale medarbejdere, men det var desværre ikke praktisk muligt. Retroperspektivt kunne interview med de involverede foreninger og evt. politikere og kulturministeriet have været gavnligt for opgavens besvarelse.

ANALYSE

Analysen vil undersøge et par af de indsatser Høje-Taastrup har igangsat og arbejde med i løbet af deres tid som breddeidrætskommune. Jeg vil blandt andet undersøge de metoder, kommunen har planlagt at benytte i arbejdet med idrætsuvante borgere, ligesom bevæggrundene for disse valg. I den første del af analysen vil indsatserne, bevæggrundene og til dels processen blive analyseret ud fra et perspektiv om demokratisk dannelse og medborgerskab, jf. teori afsnittet. Efterfølgende vil jeg se nærmere på processen, og hvordan der aktivt er arbejdet med samarbejdet med foreninger i kommunen. Slutteligt vil jeg samle op på de to analyser i en samlet analyse, hvor jeg vil diskutere nogle af hovedpointerne fra de foregående analyser, samt analysere, hvordan det kan gavne samfundet og ikke mindst kommunens fremtidige arbejde med målgruppen.

Analyse – Demokrati og medborgerskab

Demokratisk dannelse og deltagelse.

I 2015 blev Høje-Taastrup udnævnt til breddeidrætskommune. Som en del af det skulle kommunen ud og samarbejde med kommunens erhvervs- og foreningsliv for at få flere borgere til at være aktive.

I Høje-Taastrups ansøgning til breddeidrætsprojektet lagde kommunen meget vægt på, hvordan de ville arbejde med integration i deres breddeidrætsarbejde. Et af idrætsintegrationsprojekterne omhandlede etniske piger, bosat i udsatte boligområder. Formålet med indsatsen var, at pigerne skulle blive mere idrætsvante, samt at de skulle blive motiveret til at tage aktiv del i det lokale foreningsliv. Høje-Taastrup skriver således om indsatsen "Etniske piger":

"Projektet skal imødekomme et behov hos en befolkningsgruppe, som ellers ikke ville dyrke motion. Derudover kan deltagernes udvikling af projektet være en introduktion til det frivillige foreningsliv og foreningsdemokratiet." (breddeidraet.nu, X)

Den måde hvorpå kommunen ønsker at introducere målgruppen til, hvilke aktiviteter der kunne være interessante for dem, gøres ved at afholde en workshop, arrangeret og afholdt af kommunens projektmedarbejdere. Til workshoppen var flere af kommunens foreninger repræsenteret,

ligesom andre aktører der har erfaringer med at arbejde med denne målgruppe af unge (Bilag 21 og interview). Det var kommunens ønske at skabe en netværksgruppe blandt pigerne, som var inden for målgruppen. De skulle fungere både som medudviklere på projektets aktiviteter, og som ambassadører for projektet (Bilag, interview). Dette mål om- og tilgang til rekruttering kom kommunen ikke i mål med, idrætskonsulenten siger følgende om det:

” (...) det er jo sådan at unge har jo travlt, de har også skulle gå i skole og passe deres søskende og alt muligt andet. De er jo også et andet sted, for unge er en projektperiode på tre år, det er jo lang tid, det kan man jo ikke lige overskue, så der var mange der fald fra undervejs. Hele tiden har det jo været svært at holde dampen oppe i de her aktiviteter, så har det været sommerferie, helligdage eller et eller andet, og så har man faktisk skulle starte forfra igen”. (bilag, interview, s. 10)

Derfor var det primært kommunen, der i starten afprøvede forskellige aktiviteter ud fra hvad deres forestilling om, hvad pigerne muligvis ville lave af aktivitet. Senere hen fik man bedre fat i de eksisterende netværk, blandt andet en nyopstartet kvindeforening. Deres mål var ikke umiddelbart målgruppen 12 – 17-årige, men nærmere deres mødre. Men de havde fundet ud af, at mange af deres kvinders døtre også var interesseret i idrætstilbud kun for piger og kvinder. Det var blandt andet noget af det, der fik startet samarbejdet med kvindeforeningen TG Kvindesport (bilag, 9, 12 og interview).

Høje- Taastrup kom ikke helt i mål med at få gruppen af piger på 12-17 år til at være aktive bidragsydere til udvikling af aktiviteter for dem selv og andre unge i deres nærmiljø. Kommunens konsulent begrundede dette med, at unge i dag har en mere travl hverdag, at de ikke har tid og overskud til at bidrage til deres egen og samfundets udvikling. Ud fra et demokratisk dannelsesargument er det alarmerende, at der ikke er interesse for omverdenen (jf. teori afsnittet). Her beskrives det, hvordan vi som personer er individualister, hvilket kan være med til at skabe vores sociale relationer, da vi igennem individualisme undgår for meget ensartethed og dermed middelmådighed, som vil gøre, at vi ikke danner os som uafhængige mennesker. Men bliver vores individuelle behov for overskyggende kan vi ende som egoister, der vil have en ligegyldighed i forhold til udviklingen af samfundet, og bliver derved forsvarsløse over for staten. Pigerne i det her tilfælde tager

ikke aktiv del i det, som kommunen forventer i forhold til aktiviteterne i områder. Derved bliver de forsvarsløse i forhold til kommunen, der nu kommer ind og igangsætter tiltag på eget initiativ. Men der kan også argumenteres for, at kommunen med dette indgreb forsøger at danne en demokratisk kultur blandt pigerne. Forudsætningen for denne demokratiske kultur, (jf. teorien) er lighed, mobilitet og individualisme. Hvis vi ikke har denne forståelse af lighed, og besidder mobilitet og individualisme, kan vi som individer ikke byde ind i den kulturelle udvikling af homogenitet i samfundet, som er det, der skaber den demokratiske kulturelle udvikling i samfundet. I tilfælde hvor vi som mennesker ikke evner dette, er det statens rolle at gribe ind og hjælpe os til at skabe de kompetencer, der gør os i stand til at komme ud af vores isolation og bidrage til samfundsudviklingen. Når vi ser på Signes argument om, at de unge piger ikke har tid til at deltage i udviklingen, kan det tyde på en slags isolation og mangel på individualisme, hvilket gør, at de ikke er i stand til at byde ind i samfundsudviklingen, som kommunen ellers forventer. Derfor bliver kommunen nødsaget til at arbejde med demokratiske dannelse og få de unge ud af isolation og ligestyldighed, før de kan arbejde med dem som medskabere af samfundsudviklingen.

I Danmark tilskriver vi foreninger rollen som en central del af demokratisk dannelse, jf. indledningen. Men vi ved også, der i boligudsatte områder er en lav foreningstæthed, og de foreninger der er i disse områder ofte har svære arbejdsbetingelser (Kulturministeriet s.395, 401). Ud fra demokratisk dannelse, som det er skildret i teori afsnittet, kan denne mangel på at tage aktiv del i samfundsudvikling forklares som, mangel på individualisme og mobilitet blandt borgerne i disse områder. Når der ikke er individualisme og mobilitet, vil ligheden i forhold til resten af samfundet være svag eller ikkeeksisterende. Det kan også være et udtryk for middelmådighed, som kan føre til ligestyldighed. Når den lave foreningstæthed ses ud fra overstående præmis, er det nødvendigt for staten, og derved kommunen, at træde ind og forsøge at skabe homogenitet, ved at gøre de pågældende områders beboere mere selvstændige og skabe mere lighed i samfundet. Lighed forstået som de sociale værdier, der skabes ved at være med i et fællesskab, hvor de sociale værdier og kundskaber vægter højere end økonomisk lighed.

I den overstående analyse har jeg skildret, hvordan det ud fra ét demokratisk dannelsesperspektiv

kan argumenteres for, hvorfor Høje-Taastrup oplever, at pigerne i området ikke tager ansvar i starten af perioden. Statens indblanding i de sociale relationer er en hårdfin balancegang. Som beskrevet ovenfor kan det være en nødvendighed for kommunen at række ind i civilsamfundet for at flytte folk ud af den situation, hvor de ikke er i stand til- eller har mulighed for at deltage. Men statens indblanding kan også virke som kontrol eller tvang. Dette kan ske, hvis der fra det offentlige bliver gået på kompromis med friheden til at deltage, og deltagelsen fra det offentlige nærmere har en tone af tvang (jf. teori afsnit). Det kan også være, at der fra det offentlige er for meget fokus på at arbejde med bestemte målgrupper i forskellige sammenhænge, hvilket kan gøre, at indsatsene til sidst bliver uinteressante. Høje-Taastrups konsulent siger således:

"For alle vores samarbejdspartnere gælder det, at de bliver projekt trætte, så de bliver lidt resistente, når vi kommer løbende med ideer" (Bilag, interview, s.5)

Senere i interviewet uddyber Signe, hvordan kommunen muligvis bliver nødt til at lave prioriteringer i forhold til at samarbejde med foreninger. Fordi nogle foreninger lukker sig om sig selv for at beskytte deres medlemmer, men det kan også blive foreningens død, fordi der kan være en risiko for, at der ikke kommer nye kræfter ind i foreningen. Ydermere svarede Signe følgende, da jeg spurgte til, om projekterne er med til at styrke den demokratiske dannelse nede fra eller kunne have modsat effekt?

"Jeg tror godt, det kan betyde, at nogle lukker sig endnu mere, eller der kommer sådan lidt et skel, hvor vi kører med dem der godt vil, og så må de andre passe sig selv. Det kan man blive nødt til. Men de målgrupper vi gerne vil nå, hvordan når vi dem, hvis vi kun leger med dem der vil, og det så er de 7 andre der har mest brug for det." ... "Ja, jeg tror, der er risiko for at der bliver skabt A og B hold." (Bilag, interview, s 30 -32)

Dermed antyder hun, at kommunens indblanding i, hvordan foreningerne støtter op om deres nærmiljø bliver for meget for nogen, om det er fordi de føler sig styret, kontrolleret eller tidligere har følt sig tvunget i et projekt og derfor tager afstand, er uvist. Men det giver et billede af, at det store fokus på minoritetsgruppers integration i foreningslivet kan blive for voldsomt. Det pointerer

Signe flere gange igennem interviewet. I det arbejde Signe og hendes kollegaer i kultur- og fritidscenteret laver, skal de huske, at foreningerne er frivillige, og at de gør det primært, fordi de syntes det er sjovt, og ikke nødvendigvis fordi ønsker at arbejde med integration (Bilag, interview).

Medborgerskab og samfundsværdi

Ovenfor er indsatser med udsatte og idrætsuvante borgere, med udgangspunkt i projektet etniske piger, set ud fra Tocquevilles demokratiforståelse. I det kommende vil fokus være mere på medborgeraspektet, og hvordan det kan forstås i denne sammenhæng.

Medborgerskab er, at borgerne udveksler viden på tværs, det sker når borgeren f.eks. indgår i et fællesskab på den ene eller anden måde. Når vi som mennesker indgår i fællesskaber, bliver vi også påvirket af andre menneskers holdninger, ligesom vi kan påvirke andre. Når vores holdninger påvirkes, skaber vi også solidaritet med hinanden, og dermed styrkes fællesskabet. Når vi har solidaritet med hinanden, skabes der også rum for frihed til lige deltagelse i fællesskabet. Dette er også gældende i en folkeoplysende forening jf. folkeoplysningsloven, da alle medlemmer skal have mulighed for at komme med deres holdninger og bekymringer. Derfor kan foreninger også noget i forhold til samfundet, og idrætsforeninger bidrager ikke kun til at borgerne dyrker motion, men de kan faktisk lære deres medlemmer noget om demokrati, også uden medlemmerne nødvendigvis er klar over det. Særligt i den anskuelse, at demokrati som styreform skal komme nedefra, og at den skabes i kulturen og samfundets sociale relationer. Dette er i tråd med, hvordan jeg anskuer en aktiv medborger i denne opgave.

Men det er en hårdfin balancegang mellem hvor meget foreninger kan og skal tage et socialt ansvar i forhold til, at inkludere borgere, der ikke har denne kulturelle og sociale viden med sig. Til det svarer Signe at:

" (...) vil de have penge eller vil de ikke have penge, jeg tænker lidt sådan. Men jo de løfter en kæmpe samfundsopgave, men også derfor de får stillet faciliteter til rådighed. Men der er også nogle foreninger der heller ikke kan se den kobling, hvor de syntes de gør et stort stykke arbejde, men de glemmer bare at de også får stillet faciliteter til rådighed, og de får tilskud for at de kan

gøre noget for børn og unge, Men nogen gange må vi da også spørge, hvorfor er det I gør det., de kan jo bare lade være, det er jo ikke noget tvang. De kan jo bare være en forening uden at være en folkeoplysende forening. Foreningerne kan rigtigt meget og gør rigtigt meget, men de gør det jo også fordi de gerne vil det selv, fordi de syntes det er sjovt. Og det er jo det, vi skal huske, når vi laver de her projekter, at det skal være sjovt.” (Bilag, interview, s. 33)

For Signe og hendes arbejde som idrætskonsulent, er det i foreningerne man kan løfte idrætsaktiviteten til et højere niveau, end den er nu. Men hun tror også på, at foreningerne kan løfte den sociale dimension, der er i det at ”opdrage” til demokrati (bilag, interview). Hun er ikke alene i kommunen om at mene, at idræt i foreninger kan noget. Men der er forskel på, hvordan der tænkes om foreningerne. I kommunens idræts- og bevægelsespolitik beskrives det, hvordan foreningerne skal hjælpes til at få flere aktive, også af dem der ingen tilknytning har til foreningslivet. Forskellen er, at politikerne ser det med sundhedsbrillerne, frem for fællesskabsbrillerne som Signe hovedsageligt har på:

”Hvis det er motionseffekten, er det jo lige meget om du bevæger dig i en forening eller ej. Bortset fra at der er evidens for, at hvis man gør det med andre, bliver man ved. Men hvis vi tror på, at fællesskabet er en bærende kraft, og det tror vi jo på. Det er jo det vi tror på i folkeoplysningsloven, men så skal vi satse på foreningerne. Det er jo foreninger, der er vejen frem. Men ikke vejen frem i den gammeldags udgave, for man er nødt til at ændre sig, for ellers dør de, med dem som sidder i bestyrelserne.” (bilag, interview s. 32)

”Men også det at stille krav til dem om at hvis man er godkendt folkeoplysende forening, så er der også krav til, at man opdrager til medborgerskab og demokrati i sit nærområde, og så begynde at udfordre dem på, hvordan gør I egentlig det” (bilag, interview, s. 33)

Hvis foreningerne skal beholde den status, de har som demokratiske dannende i kraft af deres demokratiske opbygning, åbenhed og tolerance kan det være, at de også nogle gange skal udfordres, så det ikke bliver den samme kerne at gamle mænd, der sidder og tager ansvar. Det lærer medlemmer ikke noget af, og det gør de gamle mænd heller ikke, og reelt sker der ikke meget ud-

vikling af medborgerskabet, da vidensdelingen mellem medlemmerne ikke foregår, og derved er der mindre mulighed for lige deltagelse.

Opsummering

I det overstående har jeg analyseret den demokratiske dannelse, og hvordan de udfordringer kommunen har mødt i deres indsatser kan anskues som en udfordring af demokratisk dannelse, da borgerne ikke evner at tage ansvar. Jeg har ud fra teorien analyseret på, hvorfor kommunen er nødt til at lave aktiviteter for dele af samfundet, for at igangsætte kulturen i forhold til demokratisk dannelse, så borgerne på sigt vil kunne tage ansvar for at videreføre denne kultur og derved øge den demokratiske danneskultur i området. Derefter har denne problematik været undersøgt i forhold et medborgerskabsaspekt, hvor jeg kort har set på, hvordan det er, at fællesskabet også er en yder i forhold til demokratiske dannelse, og hvorledes dette også er et område kommunen muligvis bliver nødt til at udfordre foreningerne på, for at de bliver ved med at bidrage til rollen som demokratiske opdragende og opfodre til aktivt medborgerskab.

Analyse – samskabelse

Medbestemmelse eller implementering?

Kigger jeg overordnet på det materiale jeg har modtaget fra Høje-Taastrup Kommune, har jeg en del kontrakter, som alle sammen har fokus på den "vare" forening skal levere, og hvad kommunen skal levere i forhold til den opgave der skal løses (bilag, 5, 8, 13, 15, 16, 18). Jeg ved ligeledes, efter interviewet med Signe fra kultur- og fritidscenteret, at kommunen har haft en svær proces i forhold til at få gang i hvert projekt, særligt at opstarte et samarbejde med foreningerne (bilag, interview). Dette skyldes ikke nødvendigvis den måde kommunen samarbejder med foreningerne, men nok nærmere den præmis der er for at skabe noget samproduktion. Signe kan berette, at kommunen havde 14 dage til at skrive ansøgningen om deltagelse i breddeidrætskommune projektet. Da kommunen ikke i forvejen havde nogle projekter liggende klar i skuffen, måtte de i gang med at ideudvikle. At foreningerne og andre interessenter ikke er inddraget i denne proces, begrundes Signe med den korte tid, kommunerne har til at søge. Alligevel lykkedes det Høje-Taastrup Kommune at udarbejde otte projekter med hvert deres formål og mål. Allerede inden kommunen fik deres godkendelse er betingelser for en bæredygtig samproduktion udfordret. Dels fordi der er fastsatte formål for indsatserne, ligesom de mål der skal opnås også er fastsat på forhånd, qua den økonomiske ramme der er begrundet i ansøgningen. Derved er det svært for kommunen at give foreningerne medindflydelse og medbestemmelse, når rammerne er sat. Et eksempel på, hvordan kommunen har løbet panden mod en mur, selv om de havde gode intentioner, er på skoleområdet:

"(...)vi har jo båret tilbud hen til skolen, men de har ikke rigtigt bidt på, det er først her sidst i projektperioden, de har sagt, de gerne vil have en forening ud og undervise i badminton, det er faktisk meget fedt, så det vil vi måske gerne. Men da så vi sagde, nu har vi givet jer penge til det i tre år, nu skal I selv finde penge, de har penge i budget, så går det i stå,"

"(...) når vi går ud og tilbyder kompetenceløft, er det det samme som at sige, det I gør, er ikke godt nok" (Bilag, interview, s. 4)

De to overstående citater illustrerer de samproduktionsudfordringer kommunen står overfor, fordi

det kun er dem, der føler et ansvar overfor indsatserne og at de lykkedes, idet hverken foreningerne eller skolerne har noget investeret. Det bringer os tilbage til kommunens fremgangsmåde i forhold til det at være breddeidrætskommune. Kommunen har et politisk mål om at løfte kommunens samlede aktivitetsniveau, og for at opnå det bliver kommunen nødt til at arbejde med de borgere, der ikke er aktive (Bilag, interview, s. 3-5, Bilag 21). Dermed kan det udefra virke som om, at ønsket om at samarbejde med foreningerne og erhvervslivet udelukkende er for at få kommunens politik implementeret, og ikke for at skabe samarbejde mellem de forskellige institutioner og civilsamfundet. Derved kommer kommunens mulige gode intensjoner til at virke som en kritik af skolerne arbejde med bevægelse og idrætsundervisning, frem for et fælles løft af idrætsaktivitetsniveauet for kommunens børn og unge.

En anden udfordring, der har været for kultur- og fritidscenteret i Høje-Taastrup kommune, har været at forbinde frivillige foreninger og professionelt drevne institutioner. Det skel, der er mellem at være frivillig og så være ansat et til job fra 8-16, har været udfordrende. Forståelsen for, hvad det vil sige at være frivillig i en forening, oplevede Signe som en udfordring, men også den modsatte vej har der været udfordringer:

" (...)det man oplever, er at det er to vidt forskellige verdner der mødes, for skolerne kan jo starte med at sige; kan ham der badmintontræneren ikke komme herover på mandag kl 11, så kan vi lige snakke om det. Nej, der er han jo på arbejde. For han er badmintontræner frivilligt, og hvis man ikke selv er frivillig, så ved man jo ikke det der, eller man tænker jo ikke over det".

"Men alle dem, der har været involveret, har jo lært noget om hinandens verden. Foreningerne har haft mulighed for selv at kunne tilrettelægge, altså rammerne har jo været givet. Det er hver onsdag fra 10 til 12 og du har 6. klasserne, og så har de jo skulle ind og stå for undervisningen, og har haft mulighed for at komme med feedback, og har jo hele tiden haft en projektleder heroppe der har været bindeled mellem dem hele tiden. I langt de fleste tilfælde er det gået godt. I enkelte tilfælde er det gået rigtig skidt, og det har så været pga. kommunikationssvigt, f.eks. 'jeg troede først det var i morgen, jeg skulle komme'. Så stod der 4, 6. klasser og ventede på en instruktør, det

er simpelthen ikke i orden, vel.” (Bilag, interview, s. 14)

Når initiativerne er kommet ned på niveauet under det politiske beslutningsniveau, så er der rig mulighed for at præge, hvordan det i praktisk skal udføres, og kommunens medarbejdere skal mest agere formidler og eller facilitatorer. Men det bringer ikke foreninger og civilsamfundet tættere på indflydelse og beslutningsprocessen, og derved reel indflydelse. Kommunen har i denne proces haft fokus på implementeringen, når de har indgået samarbejder. Men det har også åbnet op i forhold til, hvordan civilsamfundet og kommunale institutioner kan hjælpe hinanden hen mod det samme mål. Det handler nok mere om kemi og hvordan budskabet bliver formuleret, end det handler om at være med til at præge beslutningerne direkte:

”mange af foreningerne har jo haft erfaringer med at gøre sådan noget og lave sådan nogle samarbejder, og for nogen har det været nyt. For dem, hvor det har været nyt, har det været det der kulturmøde. De er jo vant til, at når man kommer til badminton, så er det fordi man har valgt at gå til badminton. Men når man kommer ned og skal undervise 4, 6. klasser, som ikke selv har valgt det, som bare er der, fordi nu har de idræt. Det er jo noget helt andet og en anden kontekst. Så der har været virkelig meget der, jeg tror der har været meget læring i det for dem. Nogen af dem, har syntes, det har været super fedt og vil gerne forsætte med det.” (Bilag, interview, s. 15)

Selv om der ikke har været mulighed for at præge beslutningerne nedefra, har kommunen alligevel kunne mærke lidt initiativ nedefra, hvor en skytte selv luftede en ide, om integration af en gruppe der normalt har svært ved at passe ind i en forening:

”(…) godt samarbejde med nogle skytter og nogle asperger unge på et gymnasium. Det skete på baggrund af personlige relationer, det var formanden for vores lokale bokseklub, hans bror er krigsveteran, han har så undervist lidt på gymnasiet og er medlem af skytteklubben. Og så tænkte han skydning er rigtig godt for asperger, fordi det er noget med at koncentrere sig, der er regler og retningslinjer, og nogle af de der veteranskytter han kendte, de sad bare derhjemme og havde ondt af dem selv, stativ kasket stakit, så var det at bringe dem sammen, så de kunne gøre noget for hinanden.”(Bilag, interview, s. 20)

Opsummering

En af kommunens udfordringer har været at få de forskellige parter til at snakke samme sprog, så det kunne skabes et grundlag for samproduktion. Den inddragelse, der har været mest af i samproduktionen har været i forhold til implementering. Den politiske beslutningsproces er afsluttet længe før eksterne samarbejdspartnere er blevet inddraget i processen. Kommunens opgave har i de fleste projekter været at skabe forbindelse imellem de inddragte parter, og hjælpe til at projekterne er blevet sat i gang. I slutningen af projektet ses det, hvordan der har været bedre forståelse for formålet og større vilje til at indgå i samarbejder.

Analyse - Demokrati og samproduktion

Empowerment og socialt medansvar.

Idrætskonsulenten Signe beskriver, hvordan det pga. af bureaukratiske processer kan være svært at lave smidige og inddragelsesvenlige processer. Signe siger således om den politiske proces i kommunen:

" (...)et bud i en kommune, så skal den jo først politisk behandles. Og fra jeg laver en sag og til den kommer på politisk, går der en måned. Fordi jeg skal aflevere en måned før." (Bilag, interview, s. 2)

Hvis kommunen ønskede at justere noget i projekterne, i forhold til den ansøgning der er baggrund for bevillingen, siger Signe:

" (...)hvis man ville ændre noget, skulle ministerierne spørges, og der gik 4 måneder inden der kom svar, på en treårig periode, det er jo umuligt at agere i. Det er dog blevet bedre undervejs" (Bilag interview, s. 12)

Vi lever i et demokratisk land, hvor en del af det indebærer, at vi med jævne mellemrum, minimum hvert fjerde år, stemmer politikere ind til at varetage vores og landets bedste interesse. Politikernes opgave er, udover interessevaretagelse, at stå på mål for de handlinger, der sker i det offentlige. Da det ikke er politikerne selv, som er nede i hver enkelte afgørelse, bliver der skabt nogle rammer, så de ansatte følger de folkevalgtes regler. Dermed skabes der en bureaukratisk proces, der skal sikre mod misbrug, samt opretholde kontrol med det der er politisk bestemt. Det-

te skyldes, at vi som borgere i et demokratisk samfund skal kunne kontrollere staten, så vi ikke ender forsvarsløse over for denne, når den rækker ind i civilsamfundet for at lave indsatser, som regulerer de sociale relationer. Dermed skabes bureaukratiet af den demokratiske styreform, men det kan ligeledes opleves som en hæmsko for den demokratiske udvikling.

Foreningernes "bureaukrati" er ofte minimalt, og har et mere uformelt og ad hoc styre, hvor der er plads til at tænke stort og ud af boksen, så længe det er inden for foreningens overordnede formål. Derfor opfattes foreninger som et sted med højt til loftet og uden standarder og strømlining, som i det offentlige bureaukrati. Når de to typer af organisationer mødes i et samarbejde, kan det skabe frustration fra begge sider, som kan stå i vejen for en vellykket samproduktion. Det er også en oplevelse Signe møder i sit daglige arbejde som idrætskonsulent, som blandt andet ses i den overstående analyse. Men også internt i kommunen kan det være svært at forstå. Om det fortæller Signe:

"(...)der skal kæmpes for det, og vi er alene om det, resten af forvaltningen aner jo ikke, hvad en forening er. De kan lave et helt børnekulturhus uden at spørge en forening ad. Men det er også fordi, det går skævt for dem der har, og dem der ikke har været i en forening. Jeg kan jo mærke at jeg skal oversætte hele tiden."(Bilag, interview s. 33)

Desuden ser Signe en af kommunes udfordringer i udvikling af foreningerne og foreningsdemokratiet, som den politiske dagsorden på området. Hun mener ikke, at der fra politisk side er velvilje til at stille krav om mere åbenhed og fokus på den demokratiske dannelse i foreningerne, f.eks. ved at arbejde med at inkludere andre typer af medlemmer. *"Udfordringerne er at det vil politikerne ikke kigge på, fordi der er rigtigt mange stemmer i de foreninger der bare passer sig selv og spiller badminton."* (Bilag, interview s. 33). Signe beskriver selv, hvordan hun i sit arbejde med nye foreninger tager en snak med dem om, hvad det vil sige at være en folkeoplysende forening i Høje-Taastrup Kommune (Bilag, interview s. 30 – 35). Den manglende forståelse for, hvad foreningen er, og hvad de kan som organisation, kan gøre det svært for kommunen at inddrage civilsamfundet, i form af foreninger, i forskellige politiske beslutningsprocesser. Dette skyldes, at man ikke tilken-

degiver den viden de sidder med, eller den måde de arbejder på.

I forhold til "etniske piger" indsatsen var der et mål om at oprette en form for et "advisory board" af piger i området. Det lykkedes ikke og derfor blev kommunen nødt til at sænke forventningerne til borgerne og i stedet arbejdede de med at informere, således at de selv satte aktiviteter i gang, og pigerne skulle nu blot deltage i aktiviteten. I teorien bag begrundelserne for, hvorfor borgerne ikke griber chancen for at få direkte adgang til indflydelse, vil jeg starte med at argumentere ud fra empowerment og en forståelse af de fire sfærer. De piger, kommunen forsøgte at inddrage, agerer umiddelbart udelukkende i den første sfære. Denne sfære rummer en selv, familie og nære venner. Derved kan det være svært at se, hvordan man som enkeltperson kan byde inde i forhold til de tre andre sfærer, fordi der ikke er et kendskab til det. Det samme gælder for de foreninger kommunen gerne vil samarbejde med, men som ikke ønsker det. Fordi de udelukkende forholder sig til de to første sfærer, og kun har ganske lidt berøring med tredje og fjerde sfære, i form af tilskud. Det kan formodes, at foreningerne har stor grad af empowerment i deres første og anden sfære, men i forhold til sfære tredje og fjerde forholder foreningerne sig passivt ved kun f.eks. at modtage økonomisk støtte fra det offentlige. Det kan godt lade sig gøre, at bevæge sig op ad stigen. Det kræver, at der skal oparbejdes en forståelse af, hvordan den fjerde sfære spiller sammen, og hvordan man selv eller foreningen kan byde ind i dette samspil. Den forståelse af empowerment som et udgangspunkt for deltagelse, bringer mig tilbage til det demokratiske perspektiv og Tocqueville. Hos Tocqueville handler demokrati om homogenitet i samfundet og derved "lighed i vilkår". Dette binder han op på sociale relationer, men med sociale relationer mente han ikke, at vi alle skulle være ens, men at forskelligheden hos mennesker er det, der er med til at skabe lighed i vilkår. Det kan også forstås i forhold til de forskellige sfærer. Der kan godt være lighed i vilkår inden for hver sfære, men hvis det skal være på tværs af sfærene, skal der være en forståelse for den relation der er mellem sfærene. For at oprette denne forståelse må der arbejdes med mobiliteten, så dem der ikke har en forståelse for dynamikken på tværs af sfærene, og dermed den demokratiske dynamik, få det og derved kan deltage.

Ud fra overstående analyse kan det tyde på at kommunen i stedet for at arbejde med empower-

ment af de unge ude i området, i stedet har måtte arbejde med mobiliteten af gruppen. Denne mobilisering kan have haft indflydelse på, at der i slutningen var mere mod blandt pigerne og kvinder til at tage ansvar og derved påtage sig den myndiggørelse, som kommunen gerne vil tildele gruppen.

Opsummering

Kommunens arbejde med gruppen er vanskelig, fordi gruppens forståelse af hvordan de som borger eller forening har mulighed for at byde ind i udviklingen af samfundet ikke tyder på at være tilstrækkelig til at kunne være passiv del af samfundet. Derfor bliver Kultur- og fritids centeret nødt til at nedskallere forventningerne til borger og foreninger, så i stedet for at inddrage dem i en proces om, hvad der skal laves af aktiviteter, bliver det i højre grad kommunen som står for at lave aktiviteter, og derved introducere gruppen og foreningerne for, hvordan de kan spille ind i samfundet.

KONKLUSION

Problemformulering

Kan et samarbejde med foreninger i kommunen være med til at styrke Høje-Taastrup kommunens fremadrettede arbejde med udsatte og idrætsuvante borgere?

Fremadrettet samarbejde om udsatte og idrætsuvante borger

Det kan ud fra opgavens undersøgelse konkluderes, at kommunen har opbygget et bedre kendskab til målgruppen, samt at målgruppen har fået et kendskab til, hvordan de kan bruge kultur- og fritidscenteret i Høje-Taastrup kommune, fremadrettet. F.eks. har kommunen oplevet mere interesse i forhold til skole – foreningens samarbejdet. Det var ellers et område, hvor kommunen oplevede en smule modstand, men de lærte ligeledes, at der fra skole og foreningsside er nogle barrierer, som skal adresseres eller italesættes, for at der kan skabes et fornuftigt fundament for et samarbejde. I dette tilfælde antyder analysen, at kommunen har en vigtig rolle i forhold til at oversætte og skabe gensidig forståelse af hinanden.

Et andet projekt, som kommunen havde svært ved at starte var ”etniske piger”. Kommunen havde svært ved at trænge igennem til de unge, med den begrundelse at de unge er travle mennesker, og at de har mange forpligtigelser i hjemmet. Det kan ud fra analysen antydes, at det handler om, at der ved denne gruppe ikke er en bevidsthed om, hvordan de kan byde ind i andre sfærer end det hjemlige. Analysen antyder også, at grunden til at pigerne ikke vil deltager, i stedet handler om evnen til at tage aktiv del i samfundsudviklingen. De mangler den demokratiske dannelse, og derfor er det nødvendigt for Høje-Taastrup kommunen at arbejde med at mobilisere målgruppen, jf. demokratisk dannelse, før de kan tage del i samfundsudviklingen. Det lykkes i de områder, hvor kommunen arbejdede med projektet ”etniske piger”, men om det er kommunens fulde fortjeneste, er jeg i tvivl om. For noget af det, der har dannet grobund for resultaterne, er den nyoprettede forening TG Kvindesport, som blev dannet som afslutning af en DGI indsats på området. Dermed var der lavet en indsats med demokratisk dannelse som udgangspunkt, hvilket har været med til at skabe individualisme og friheden hos kvinderne, og derved give dem evnen til at byde ind i samfundsudviklingen.

I gennem opgaven tegner der sig et billede af, at arbejdet med idrætsuvante og udsatte borgere kan gavnes af, at indsatserne tager udgangspunktet i, at gruppen er isoleret og derved ikke evner at tage aktiv deltagelse i samfundsudviklingen, så som at dyrke idræt i et fællesskab. Derved bliver kommunen nødt til at starte med at arbejde med de sociale relationer, som er medskaber af individualismen. Det vil sige, at kommunen ikke kan forvente, at bare de uddeler fritidspas eller opretter hold til disse grupper af borgere, så kan de deltage på lige vilkår. De bliver nødt til, at arbejde med den sociale relation der er nødvendig for at kunne være en del af et fællesskab. På den måde vil der på sigt kunne skabes fundament for aktive medborgere i boligudsatte områder, som er demokratisk dannet, og derved har evnen og friheden til dannelse af foreninger.

Afslutningsvis kan jeg konkludere at grundlaget for samproduktion er styrket, idet denne gruppe af borgere er blevet introduceret til idrætsfællesskaber og gjort i stand til at deltage. Det betyder endvidere ikke at grundlaget er stærkt, da der skal ydes stor støtte for at igangsætte og fastholde aktiviteter, men dog stadig styrket.

LITTERATUR

Andersen, Jørgen Goul, Lars Torpe og Johannes Andersen, "Hvad folket maget, Demokrati, magt og afmagt", Jurist- og økonomforbundets forlag, første udgave, 2000.

Andersen, Johannes, Ann-Dorte Christensen, Kamma Langberg, Birte Siim og Lars Torpe, "Medborgerskab, Demokrati og politisk deltagelse", Forlaget systime, Første udgave, 1993.

Bevaegdigforlivet dk, <https://www.bevaegdigforlivet.dk/bevaeg-dig-for-livet/om-bevaeg-dig-for-livet> (09-06 2017)

Burns, Danny, Robin Hambleton og Paul Hoggett "The Politics of Decentralisation", the Macmillan Press 1994, Første udgave.

Breddeidraet.nu, <http://breddeidraet.nu/projekter/> B(09-06 2017)

<http://breddeidraet.nu/om-projektet/>, A

<http://breddeidraet.nu/projekter/hoje-taastrup-kommune/>, C

Breddeidræt.nu, X, <http://breddeidraet.nu/projekt/etniske-piger/>

Brinkmann, Svend og Lene Tanggaard, "Kvalitative metode, En grundbog", Hans Reitzels Forlag, Første udgave 2010

Bryman Alan, "social Research Methods" Oxford University Press, tredje udgave, 2008

DGI.dk, foreningskvinder, <https://www.dgi.dk/om/samarbejd-med-dgi/projekter/inklusion/borgere-med-etnisk-minoritetsbaggrund/foreningskvinder> (set den 19.06.17)

Fuglsang Lars, Poul Bitsch Olsen, "Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne", Roskilde Universitetsforlag anden udgave, 2004

Henrichsen, Carsten, "30 år med NPM", Fremtidsforskning: Tema, 30 år med NPM, december 2013, årgang 41, Nr. 3-4 - Udgivet af Selskabet for Fremtidsforskning

Kaspersen, Lars Bo og Jørn Loftager, "Klassisk og moderne politisk teori", Hans Reitzels forlag, 2009, Første udgave.

Kulturministeriet, Idræt for alle, Breddeidrætsudvalgets rapport, 2009. kulturministeriet, første

udgave.

Kulturministeriet, *Idræt for alle, Breddeidrætsudvalgets rapport – konklusioner og forslag*. Kulturministeriet 2009, første udgave

Møller, Jørgensen og Svend-Erik Skaaning, "Demokrati og Demokratisering" Hans Reitzels forlag, første udgave 2010.

Oliver Bille & Bob Pitt, "Engaging Communities and Service User", Palgrave Macmillan, først udgave, 2013.

Pilgaard Maja, Steffen Rask "Danskerens motions- og sportsvaner 2016", Idrættens Analyseinstitut, 2016, første udgave.

Regeringsgrundlaget, "*For et friere, rigere og mere trygt Danmark*", Statsministeriet, 2016.

Rose Flemming, "Debat: I 2030 vil mange spørge, hvad alt det demokrati skal gøre godt for", Politiken, 23 juli 2016 (infomedia, <https://apps-infomedia-dk.zorac.aub.aau.dk/mediearkiv/link?articles=e5cf9993>, set den 2774 2017)

Svendsen, Gunnar Lind Hasse, "Foreningslivet i Danmark: Under udvikling eller afvikling?", Syddansk Universitet, 2009. kapitel: Foreninger og social kapital i Danmark, Lars Torpe.

Sørensen, Eva og Jacob Torfing, "*Samarbejdsdrevet innovation, -i den offentlige sektor*", Jurist- og Økonomforbundets forlag, første udgave, 2011. kapitel 6, Teori om offentlig administration og styring: Fra stillestående bureaukrati til samarbejdsdrevet innovation.

Sørensen, Eva og Jacon Torfing, 2012. "*Offentlig ledelse af frivilliges samproduktion af velfærdsservice*", Roskilde Universitet

Undervisningsministeriet "*Folkeoplysnings samfundsmæssige betydning. - rapport fra Folkeoplysningsvalget 2010*" første udgave, 2010